Ազգ
Azg armenian daily
6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1996, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 210 (1216)

ՀՀ դատախազությունը ավարտեց նախագահական ընտրությունների նյութերի ստուգումը

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Նոյեմբերի 5-ին ՀՀ դատախազությունն ավարտեց նախագահական ընտրությունների վերաբերյալ հանրապետության բոլոր 11 մարզերի 164 ընտրական տեղամասերից նյութերի ստուգումը: Ստուգմանը մասնակցում էին դատախազության աշխատողներ և հանրապետության Սահմանադրական դատարանի ներկայացուցիչներ: Ընդդիմության ներկայացուցիչները ներկա էին միայն ստուգման ամենասկզբում: Ստուգման արդյունքների վերաբերյալ եզրակացությունը կներկայացվի Սահմանադրական դատարան: ՀՀ դատախազության լիազոր հսկողության դատախազ, մամուլի հետ կապի պատասխանատու Հայկ Մարգարյանը հրաժարվեց մեկնաբանություններից, հայտարարելով, որ մեկնաբանություններ կարելի կլինի տեսնել միայն Սահմանադրական դատարանում:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախարարներն առայժմ կշարունակեն աշխատել

Ենթադրություններ նոր նշանակումների վերաբերյալ

Նոյեմբերի 5-ին Հայաստանի նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը կառավարության անդամներին ներկայացրեց նոր նշանակված վարչապետ Արմեն Սարգսյանին: Հանդիպման ընթացքում նախարարներին հանձնարարվեց շարունակել իրենց պարտականությունների կատարումը, մինչև նոր կառավարության կազմավորումը: Արմեն Սարգսյանը իր առաջին աշխատանքային օրվա ընթացքում այցելել է նաև Ս. Էջմիածին, ստացել Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի օրհնությունը:

«Անսահման վստահության հայտնեց, որ Արմեն Սարգսյանի քաղաքական, տնտեսական, դիվանագիտական փորձառությունը կնպաստի նրա արդյունավետ աշխատանքին: Վարչապետն իր հերթին ընդգծեց, որ կառավարությունը շարունակելու է տնտեսական բարեփոխումների, ազատ շուկայական հարաբերությունների հաստատման քաղաքականությունը: Երեկ վարչապետ Արմեն Սարգսյանը հանդիպել է նաև ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի հետ: Այս առաջին հանդիպումը խորհրդարանի ղեկավարության հետ կրեց աշխատանքային բնույթ: Բաբկեն Արարքցյանը վարչապետին հանձնել բյուջետային ներկայացման ժամանակացույցը, որը նրա հետ համաձայնեցնելուց հետո կներկայացվի ԱԺ նախագահի կողմից: Ըստ այդ ժամանակացույցի, ԱԺ դեկտեմբերի հանձնաժողովներում կսկսվեն 1997 թ. պետական բյուջեի քննարկումները, որոնք կտևեն շուրջ մեկուկես ամիս:

Օրվա երկրորդ կեսին վարչապետը այցելեց նաև Գիտությունների ազգային ակադեմիա:

Նոր նշանակումների վերաբերյալ հետաքրքիր ենթադրություններ կամ կանխատեսումներ է անում Փաստ գործակալությունը: Այսպես, ըստ գործակալության «տեղեկացված աղբյուրների», Այսօրվա դրությամբ ամենից հնարավոր է դիտվում Վանո Սիրադեղյանի հեռացումը ներքին գործերի նախարարի պաշտոնից: Նրան, ըստ աղբյուրի, սպասում է ոչ թե հեռացում, այլ ինչպես նշվում էր նախագահի խորհրդականի պաշտոնը: Ըստ տեղեկատվության, Արտաքին գործերի նախարար Վ. Պապազյանը պատրաստվում է հեռանալ նախարարի պաշտոնից, իսկ նրա խորհրդարանական տեղում հավանաբար կնշանակեն նախկին նախարար Վահագն Խաչատրյանը, չհայտնած այդ առումով հիմնավորված

է նաև Արտաշես Թումանյանի անունը: Կառավարության նոր կազմում փոխվի կլինի կազմում: Կան խոսակցություններ, որ արդարադատության նախարարի պաշտոնում Ռաֆայել Բաղոյանին կփոխարինի Հրանտ Հակոբյանը, իսկ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանին «Հայկական գործարքի» ընկերության տնօրեն Մարգարիտ Վարդանյանը:

Կանխատեսումների շարքում հատկանշական է Ալիկ Արզումանյանի փոխարինումը Նյու Յորքից, որը նա կատարում է ՄԱԿ-ում Հայաստանի ներկայացուցչի պարտականությունները: Սակայն երկ ոմանք նրան տեսնում են արտգործնախարարի պաշտոնում, մյուսները բավարար են համարում տեղեկատվության նախարարության դերը, որի համար կողմերի թվում, ի դեպ, նշվում է նաև Լևոն Զուրաբյանի անունը: Արտգործնախարարության ներկայացուցիչ, ըստ աղբյուրի, անտարբեր չէ նաև Արա Սահակյանը, սակայն նախկին Վահան Փափազյանի հետագա խաղաղ հանձնման չի նկատվում, ԱԺ փոխխոսնակը բխել և մասին կարող է զբաղվել կուսակցության կառավարությանը: Ձևավորվել է, որ առաջիկայում կենտրոնում գտնվող պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի այլընտրանք սկսյալներով իր հետ կապված փոփոխությունների հարցեր չի ենթարկվում»:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դոուլի ինքնաթիռը չդիմացավ

5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC. Միացյալ Նահանգների քաղաքացիներն այսօր ընտրում են երկրի նախագահական և օրենսդիր մարմնի ընտրություններում: Առաջին դեմքում հիմնական մրցակիցներն են գործող նախագահ, դեմոկրատական կուսակցության թեկնածու Բիլ Քլինթոնը և նախկին սենատոր, հանրապետականների թեկնածու Բոբ Դոուլը: Նախագահական ընտրություններին մասնակցում է մի քանի այլ թեկնածու ևս: Սակայն սպասվում է, որ նրանցից «Բարենորոգումների կուսակցության» թեկնածու, տեխասցի միլիոնատեր Ռոս Փերոն միայն կարող է որևէ էական աջակցություն ստանալ: Հարցումների արդյունքները ցույց են տալիս, որ նա կարող է շահել ձայների մինչև 10 տոկոսը միայն, իսկ առավելությունը Բիլ Քլինթոնն է, որի վարկանիշը, սակայն, վերջին օրերին սկսել է ընկնել: Բացի նախագահից, ամերիկացիներն այսօր ընտրելու են նաև Սենատի կազմի մեկ երրորդը՝ 34 սենատոր, ստորին պալատի՝ Ներկայացուցիչների տան 435 անդամ, այսինքն ողջ կազմը և 11 նահանգապետ: Թղթակիցները զարմացած են, թե ինչպես է տարիքն առած ու վաստակած Դոուլը դիմացել նախընտրական մարաթոնին: Վերջին 4 օրերին, օրվա ընթացքում ընդամենը մեկ ժամ քնելով՝ նա հանդիպումներ է ունեցել ընտրողների հետ և մասնակցել հավաքների: Նրա օդանավը նույնիսկ չի դիմացել մի նահանգից մյուս նահանգ թռիչքին և փչացել է: Դոուլն անընդհատ քննադատել է Քլինթոնին և մեղադրել ընտրարշավն անազնիվ վարելու և անօրինական կերպով ու բիզնեսում կասկածված մեղքերի համար: Հանրապետականները Քլինթոնին վարկաբեկող այնքան նյութ են հավաքել, որ նորացված Կոնգրեսի աշխատանքի առաջին ամիսները նվիրված կլինեն դրանց հետաքննությանը:

Ելցինի սրտի վիրահատությունը հաջող անցավ

5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC. Կրեմլի մամուլի քարտուղար Սերգեյ Յաստրժեմբսկին հայտնեց, որ նախագահ Ելցինի սրտի յոթժամյա վիրահատությունը հաջող էր անցել: Սրտի վիրաբույժ Ռենատ Ակչուրինը մամուլին ասաց, որ բոլոր նշանները ցույց են տալիս, թե Ելցինի սիրտն այժմ բավարար ֆունկցիոնալությամբ արյուն է ստանում նորմալ գործելու համար: Նա ավելացրեց, որ սկսվել են հետվիրահատական շրջանի բուժումները: Ըստ նրա, վիրահատությունը սպասվածից ավելի երկար է տևել: Վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը, որին ժամանակավորապես փոխանցվել են նախագահի լիազորությունները, Մոսկվայում լրագրողներին հայտնեց, որ վստահ է, Ելցինը շուտով կվերադառնա և կիրականացնի երկրի ղեկավարի բոլոր պարտականությունները: Մասնագետների կարծիքով, սակայն, հետվիրահատական շրջանը կտևի առնվազն 2 ամիս և հնարավոր են բարդություններ, քանի որ Ռուսաստանի նախագահն անցյալում առողջական և վախճանագործի հետ կապված խնդիրներ է ունեցել: Կա ... է նաև այն, թե ինչպես կլինեն նրա լյարդն ու երիկամները: Եվ ցինիկ առողջական վիճակին հաշվի ծանր ամերիկյան հիվանդանոցից բժիշկ Դեբեյկին համարում է, որ եթե կա՞ ամիս հետո Ռուսաստանի նախագահը կկարողանա լիովին վերադառնալ իր պարտականությունների կատարմանը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Գործազուրկները՝ օրենքով

Պաշտոնական տվյալներով՝ 150 հազար գործազուրկ է գրանցված Հայաստանում

ԱԺ-ի նոյեմբերի 5-ի նիստում 1-ին ընթերցմամբ ընդունվեցին մի շարք օրենքների նախագծեր: Բնակչության զբաղվածության մասին օրենքի նախագծի հեղինակը կառավարությունն էր: Տեղեկացվեց, որ պաշտոնական տվյալներով Հայաստանում գրանցվել է 150 հազար գործազուրկ: Օրինագծում սահմանվում են ինչպես ՀՀ քաղաքացիների, այնպես էլ օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց զբաղվածության հիմքերը, գործատուների, գործազուրկների, աշխատանք փնտրող քաղաքացիների իրավական կարգավիճակները:

ՀՀ քաղաքացիների չզբաղվածությունը չի կարող հիմք հանդիսանալ նրանց որևէ պատասխանատվության ենթարկելու համար: Իսկ գործատուներ համարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք, իրավաբանական անձի կարգավիճակ չունեցող ձեռնարկությունները և ֆիզիկական անձինք, որոնք օրենքով սահմանված կարգով օգտագործում են վարձու աշխատանք:

Աշխատանք փնտրող են համարվում 16 տարին լրացած այն աշխատունակ քաղաքացիները, որոնք, անկախ զբաղված լինելու հանգամանքից, աշխատանքի տեղավորման նպատակով դիմել են զբաղվածության պետական ծառայություն: Օրենքի նախագծում սահմանված է նաև գործազուրկի կարգավիճակը. գործազուրկներ են համարվում այն չզբաղված քաղաքացիները, որոնք չեն ստանում ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կենսաթոշակներ և աշխատանքի տեղավորման նպատակով գրանցված են զբաղվածության պետական ծառայությունում, դիմելուն նախորդող վերջին երեք տարում ունեն առնվազն մեկ տարվա աշխատանքային ստաժ:

Տես # էջ 2

Մամուլի և զանգվածային լրատվության մասին օրենքը կքննարկվի 5-րդ նստաշրջանում

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. «Մամուլի և լրատվության մասին օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը, կարծում եմ, կքննարկվի Ազգային ժողովի 5-րդ նստաշրջանում, Արմենպրեսի թղթակցին ասաց Ազգային ժողովի կրթության, գիտության, մշակույթի, երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի փոխնախագահ Արամ Մանուկյանը: Երբ կառավարությունը այն ներկայացնի մեր հանձնաժողովին, կկազմակերպվեն լայն քննարկումներ լրագրողների մասնակցությամբ: Ըստ հանձնաժողովի փոխնախագահի, օրենքում, ի թիվս այլ հարցերի, առաջին հերթին պետք է հստակեցվեն լրագրողի ազատությունները և պատասխանատվությունը: Նրա կարծիքով, լրագրողի ազատության համար չկան ֆիքսված կանոններ և, առավել ևս, կեղծ լուրերի, հերյուրանքի համար պատասխանատվության մեխանիզմներ:

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ

Պակիստանի նախագահը մոլեգնում է

5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC. Պակիստանի նախագահ Ֆարուխ Լեղարին այսօր պաշտոնազրկեց վարչապետ Բենազիր Բհուտոյին ու նրա գլխավորած կառավարությունը և ցրեց խորհրդարանը: Նախագահի հայտարարության մեջ ասված է, որ կառավարության պաշտոնազրկման մասին որոշումն ընդունվել է նախարարների կաբինետում տեղի ունեցող լայնածավալ կոռուպցիայի և իշխանության բազմաթիվ չարաշահումների պատճառով: Պակիստանի կառավարության ղեկավարի ժամանակավոր պաշտոնակատար է նշանակվել 80-ամյա քաղաքական գործիչ Միրաջ Խալիդը, որը մի ժամանակ Բհուտոյի կուսակցության էր պատկանում:

Խորհրդարանական ընտրությունները նշանակվել են փետրվարի 3-ին: Թղթակիցները հայտնում են, որ Բենազիր Բհուտոն գտնվում է իր նստավայրում՝ ուժեղ հսկողության տակ: Այսօր առավոտյան Պակիստանի մայրաքաղաք զորքեր են մտցվել, որոնք հիմնական ռազմավարական օբյեկտները վերահսկելու հրաման են ստացել: Հայտնվում է նաև, որ իշխանությունները ձերբակալել են Բհուտոյի կողմից գլխավորած կուսակցության առավել ազդեցիկ անդամներին, ինչպես նաև նրա ամուսնուն Ասիֆ Ալի Զարդարիին: Իշխանությունները միջոցներ են ձեռնարկել, որ պետքի Բհուտոյի քաղաքական աջակիցները չկարողանան քաղաքից փախչել, օդանավակայանները փակ են, հեռախոսները անջատված:

Ռումինիա. Կոմունիստները պարտվեցին

5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ. Կիրակի օրվա խորհրդարանական ընտրություններում Ռումինիայի կենտրոնամետ ընդդիմությունը վաստակել է ձայների մեծամասնությունը, պարտության մատնելով նախագահ Իլիեսկուի նախկին կոմունիստներին: Իլիեսկուի ընդդիմադիր Էմիլ Կոնստանտինեսկուի ղեկավարած դեմոկրատական համաժողովը խոստացել է բարեփոխումներ մտցնել երկրում առաջիկա 200 օրերի ընթացքում, բայց, ենթադրվում է, որ դժվարությունների կհանդիպի նոր կառավարություն կազմելու գործում:

Վաղաժամկետ ընտրություննե՞ր Անգլիայում

5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ. Լեյբորիստական կուսակցության առաջնորդ [illegible] կիրակի օրը նշել է, որ ամեն ջանք գործադրելու է, որպեսզի վաղաժամկետ ընտրություններ անցկացվեն երկրում: Ըստ [illegible] ընտրությունները պետք է [illegible] մինչև մայիսի 22-ը:

ԱԶԳ **տեղական**

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Գործազուրկները՝ օրենքով

Պաշտոնական տվյալներով՝ 150 հազար գործազուրկ է գրանցված Հայաստանում

Սկիզբը էջ 1

Բնակչության զբաղվածության կարգավորման նպատակով ՀՀ կառավարությունն իրականացնում է. ա) աշխատուժի առաջարկի ու պահանջարկի հավասարակշռության և կառուցվածքային համապատասխանության կարգավորում ֆինանսավարկային, ինվեստիցիոն, հարկային և սոցիալ-ժողովրդագրական քաղաքականության միջոցով, հաշվի առնելով աշխատուժի շուկայում ձևավորվող իրավիճակը և սպասվող կառուցվածքային փոփոխությունները, բ) բնակչության զբաղվածության իրավական կարգավորում։ ՀՀ աշխատուժի շուկայի և բնակչության զբաղվածության ընթացիկ իրավիճակն արտացոլվում է պետական վիճակագրական հաշվետվություններում։

Գործազուրկի կարգավիճակ ստացած քաղաքացիներին գործազրկության նպաստ է տրվում, ընդ որում նպաստի ստացման տևողությունը հաշվարկելով ընդհանուր աշխատանքային ստաժ։ Գործազրկության նպաստի բազային չափը սահմանում է ՀՀ կառավարությունը։

Գործազրկության նպաստի տևողությունը սահմանվում է առնվազն հինգ օրացուցային ամիս։ Ոչ պակաս, քան 10 տարվա ընդհանուր աշխատանքային ստաժ ունեցող տղամարդկանց գործազրկության նպաստների վճարման ժամկետները երկարացվում են հինգ տարին գերազանցող յուրաքանչյուր հաջորդ հինգ տարվա համար՝ մեկ օրացուցային ամսով։ Ոչ պակաս, քան հինգ տարի ընդհանուր աշխատանքային ստաժ ունեցող կանանց գործազրկության նպաստների վճարման ժամկետները երկարացվում են յուրաքանչյուր հինգ տարվա համար՝ մեկ օրացուցային ամսով։ Գործազրկության նպաստները վճարվում են ոչ ավելի, քան 12 ամիս։

Զբաղվածության պետական ծառայության մարմնի կողմից 2 ամիս ժամկետով կասեցվում է գործազրկության նպաստի վճարումը, երբ գործազուրկը բեկում մեկ անգամ հրաժարվել է հարմար աշխատանքի տեղավորման առաջարկից։ Գործազրկության նպաստը վճարելն ընդհանրապես կարող է դադարեցվել, երբ գործազուրկը 2-րդ անգամ է հրաժարվել հարմար, աշխատանքի տեղավորման առաջարկից։ Օրենքի կիրարկման պահից ուժը կորցրած է համարվում 1991 թ. դեկտեմբերի 27-ի «Բնակչության զբաղվածության մասին» ՀՀ օրենքը։

Երեկվա նիստում I-ին ընթերցմամբ ընդունվեց նաև ՀՀ կառավարության ՀՀ զինված ուժերի կայազորային և պահակային ծառայությունների կանոնադրությունը հաստատելու մասին օրենքի ուժ ունեցող որոշում կայացնելու լիազորություններ տալու մասին օրենքի նախագիծը, ինչպես նաև ՀՀ կառավարությանը ՀՀ զինված ուժերի ներքին ծառայության կանոնադրությունը հաստատելու մասին օրենքի ուժ ունեցող որոշում ընդունելու լիազորություն տալու օրենքի նախագիծը։

Դրանով՝ ԱԺ-ն հոկտեմբերի 8-ին սկսած եռօրյա նիստերի օրակարգը, որտեղ կանոն, օրենքի բոլոր նախագծերն ընդունվում էին միաձայն՝ առանց «դեմի» և «ձեռնպահի»։

Այսօր, 16.30-ին կկայանա ԱԺ-ի և կառավարության հարցուպատասխանը։

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Զինյալ անձինք Վանաձորի խաղգործկոմում

Ինչպես տեղեկացանք Վանաձորի խաղգործկոմից, նոյեմբերի 1-ին, ժամ 16:00-ի սահմաններում ավտոմատ հրացաններով զինված երկու անհայտ անձինք հարբած վիճակում մտել են Վանաձորի խաղգործկոմի նախագահի, քաղաքապետի թեկնածու Անդրանիկ Հարությունյանի ընդունարան ու շուրջ 15 րոպե վիրավորելով ու հայհոյելով, պահանջել հայտնել նրա տեղը։

Զբաղվածության պատճառաբանությամբ պատասխանով, նրանք գործկոմի շենքում շարունակել են բարձրաձայն հայհոյել, առանց հաշվի առնելու ընդհանուր բաժնի աշխատակիցների դիտողությունները։ Զայրանալով, աշխատողներին վիրավորանք հասցնելն ու հայհոյանքները նրանք շարունակել են հասցեագրելով նաև գործկոմի մյուս աշխատակիցներին։ Զբաղվածությամբ դրանով, նրանք առանձին աշխատողների քաշքշել են, հարվածել ու սպառնացել կրակել։

Այնուհետև սպառնալով, որ դեռ կվերադառնան, լքել են շենքը։ Դեպքի մասին տեղյակ է պահվել Վանաձորի դատախազությանը։

ՄԱՆՎԵԼ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ըստ ընդդիմության՝ առկա են նոր խախտումներ

ՀՀ Սահմանադրական դատարանում բեմ ժամանակներ են... Վազգեն Մանուկյանի «գործը» մեկ է ներ թյան նախապատրաստական փուլ, ինչը նշանակում է, որ շուտով կհրավիրվի մի նիստ, որտեղ «ավարտված կհամարվեն նախապատրաստական բոլոր աշխատանքները» և որոշում կընդունվի դատավարության սկսելու մասին։ Մինչդեռ, հենց այդ «նախապատրաստական աշխատանքներն են» այն առանցքը, որի շուրջ պտտվե-

նը դրանով իսկ ճնշում գործադրելով ԿԸՀ-ի վրա, նույն սկզբունքով վարչապետի հրաժարականը ճնշում է Սահմանադրական դատարանի նկատմամբ։ Այն դեպքում, երբ դեռ պարզ չէ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի լինելու կամ չլինելու հարցը, վարչապետի հրաժարականը ոչ միայն էթիկայի շրջանակներից դուրս է, այլ նման ենթադրությունների տեղիք է տալիս», նշեց Շավարշ Քոչարյանը։ Այսինքն ի՞նչ է եղել, որ, նախագա-

և համապատասխան միջնորդությամբ կարող է լուծել այդ հարցը։ Մերժվեց։ Այնուհետ, Սահմանադրական դատարան է ներկայացվել մեկ այլ միջնորդություն, կապված ընտրությունների վերաբերող փաստաթղթերի առօրինի բռնագրավման հետ։ Խոսքը գնում էր, որ Սահմանադրական դատարանը պահանջի այդ բոլոր նյութերը դատավարության անցկացումն ապահովելու համար։ Դա ստացվածը եղավ այն, որ «միջնորդու-

յու է դատավարության մեջ ընդգրկ. հանգամանք, որն ըստ ամենայնի աննախադեպ է դատական հրապարակայնության պահի։ Այնուամենայնիվ, այն միակողմանի տեղեկատվությունը, որն այս հարցի վերաբերյալ ներկայացնում է ՀՀ դատախազությունը, խախտում է նաև օրենքով սահմանված «կողմերի հավասարության» դրույթը, ինչով փաստորեն «խաղից հանված է» ընդդիմության կողմից ներկայացված հասցեական բողոքը։ Այդ իսկ պատճառով, Սահմանադրական դատարանում Վազգեն Մանուկյանի ներկայացուցիչներից երկուսը՝ Շավարշ Քոչարյանը և Հրանտ Խաչատրյանը (Տիգրան Ջանոյանը «Երևանյանի գործով» զբաղված է) ափսոսանք են հայտնել և այսօր խնդրելու լրագրողների հետ և վերջնականապես միջոցով հասարակությանը տեղյակ պահել «նախապատրաստական աշխատանքների» ընթացքի մասին։ Նախ պարզենք, թե ինչ կարգավիճակ է ներկայումս Սահմանադրական դատարանում ներկայացուցիչը։ Դա ճշտորեն հետևյալն է. տարբեր առումներից ժամանակ նա ընդունվում է ոչ ավելի, ոչ պակաս։ Դատավարությունների ընթացքում նա բողոքարկելու իրավունք ունի և վերջ։ Այսպես։

Առաջին հանդիպումը լրագրողների հետ եղել էր նոյեմբերի 5-ին, և այն վարում էր Գագիկ Մխչյանը։ Հեռուստատեսության սկսվեց առաջինը։ Շավարշ Քոչարյանը խոսեց վերջին քաղաքական իրադարձությունների շուրջ, «բնև այն առաջին հայտարարությունը, որ Սահմանադրական դատարանի հետ»։ Խոսքը Հրանտ Բագրատյանի հրաժարականի մասին է, ինչը նման է նախագահի ընտրությունների հայտնի փաստին... «Ինչպես Լևոն Տեր-Պետրոսյա-

նը, միևնույն է, մնում է նախագահ։ Առայժմ այն բանի, որ Սահմանադրական դատարանը, իրոք, կախված մի ինչ-որ բան է։ Շավարշ Քոչարյանը նշեց այն վերաբերմունքը, որ դրսևորվել է հիշատակված այսինքն Վազգեն Մանուկյանի ներկայացուցիչների քաղաքական միջնորդությունների հանդեպ։ Առաջին միջնորդության առանցքն էր հրապարակայնության խնդիրը։ «Քանի որ ՀՀ հեռուստատեսության կողմից տրված տեղեկատվությունները խիստ միակողմանի են, մենք խնդրեցինք մեզ տրամադրել ամեն օր 20 րոպե եթերային ժամանակ և դրանով իսկ փոքր-ինչ ապահովել գոնե թե շատ անհրաժեշտ հրապարակայնություն», ասաց Շավարշ Քոչարյանը։ Միջնորդության մեջ նշված էր նաև, որ ի հավելում այն հրապարակայնության, ճիշտ կլինի, որ Սահմանադրական դատարանը օգտվելով իր իրավունքներից, լրագրողներին առիթ ընձեռի դատավարությունը ծայրամասերից և եզրահանգել։ Միջնորդության առաջին կետը մերժվեց, իսկ երկրորդի վերաբերյալ ասվեց, որ համապատասխան որոշում կընդունվի դատական նիստի ժամանակ։

Հաջորդ միջնորդությունը առնչվում էր ԱԺՄ կուսակցության գրասենյակից առգրավված փաստաթղթերի, արխիվների, տեխնիկական գույքի, կուսակցության կնիքի և այլ անօրինականությունների հետ։ «Փաստորեն կասեցվել է մի կուսակցության և մեր պահանջն է բացել բռնագրավված գրասենյակը, որպեսզի ԱԺՄ կուսակցությունը շարունակել իր գործունեությունը», նշեց Շավարշ Քոչարյանը։ Նա ասաց, որ Սահմանադրական դատարանը հանրապետության միակ ատյանն է, որն ունի նման բացառիկ իրավասություններ

թյունն ընդունվել է և նոյեմբերի 3-ին այդ կուսակցությանը դիմում է ներկել ՀՀ դատախազությանը»։ Սակայն, ինչպես նշեց Շավարշ Քոչարյանը, «Մինչև դատախազությունը դիմի ՆԳՆ, ՆԳՆ-ն դատախազության վերադարձնի իր կողմից առգրավված նյութերը, իսկ այնուհետև դատախազությունը Սահմանադրական դատարանին առաջ ուղարկի, որ ներված ժամկետում այդ նյութերը դատարան մուտք չեն գործի»։ Մեկ այլ միջնորդություն կապված էր ձերբակալվածների՝ Ալեք Բաղդոյան, Մկրտիչ Մկրտչյան և այլոց ազատ արձակման հետ։ Եվ այստեղ շարունակ «Պասկեր» հանդիպումն է...

Հրանտ Խաչատրյանը հիմնականում խոսեց ընտրությունների վերաբերող փաստաթղթերի ստացման գործընթացի մասին։ Պարզված է, որ խոսքը հրամանով ստեղծվել է դատախազական 8 խումբ, որոնք կոչված են ստուգելու այդ փաստաթղթերի խնդիրը։ Այդ գործընթացը, ըստ Հրանտ Խաչատրյանի, շատ լուրջ մտահոգությունների տեղիք է տալիս, քանզի պարզ չեն փոխանցման սկզբունքները, անհայտ են ինչպես սկզբունքային նշանակության ունեցող, այնպես էլ տարածական գործոնները։ Եվ քանի որ թե ինքը և թե Շավարշ Քոչարյանը նշված խմբակներում ընդգրկված չեն, այդ և ակնկալված էին դրանք «դիտել» այն ամենը, ինչ կատարվում էր։ Այնուամենայնիվ, ինչպես հավաստում են, այսօր առկա են նաև ստուգման ընթացքում բացառիկ օրինախախտումների իրական արդյունք, որոնք առավել հետո պետք է ներկայացվեն Սահմանադրական դատարան։

Ա. Գ.

«31-ի» ԳՈՐԾ

Վահան Հովհաննիսյանը չներկայացավ դատարան

Նրա հորդորով մյուս ամբաստանյալները չեն միացել հացադուլին

Նոյեմբերի 5-ին նշանակված «Վահան Հովհաննիսյան+30» դատավարության դատական մասնակիցը ներկա էր, իսկ Վահան Հովհաննիսյանը դահլիճ չներկայացավ։ Մեկ ժամ սպասելով սկսելով նիստը դատական կոլեգիայի նախագահը հայտարարեց, որ ինքը չի ստացել Վ. Հովհաննիսյանի դիմումը հացադուլ սկսելու մասին։ Սակայն հայտնեց, որ ստացել է իրեն հասցեագրված նոյեմբերի 5-ի դիմումը, որով Վ. Հովհաննիսյանը տեղեկացրել էր, թե հրաժարվում է «31» կոչված դատավարության մասնակցելուց և այդպես դատարան չի ներկայանալու։

Դատական նիստը նախագահող Դավիթ Ավետիսյանը այնուհետև հրապարակեց կոլեգիայի որոշումը, որն առաջնորդվելով օրենսգրքի 239 հոդվածի պահանջներով՝ ամբաստանյալի մասնակցությունը դատական նիստին պարտադիր համարեց։ Նախագահողը մեկ օրով ընդմիջեց դատական նիստը՝ ամբաստանյալներին բողոքելու առիթ տալով։

Հրամանագիր առաքելով այսօր դատարան ներկայացնել Վ. Հովհաննիսյանին։

Մյուս ամբաստանյալների տեսակետը հստակ էր, որ նրանք հացադուլ չեն սկսել, ինչպես հայտարարել էին նախորդ նիստի ժամանակ։ Մեզ հաջողվեց պարզել, որ հոկտեմբերի 29-ի օրը դահլիճից հեռանալուց հետո Վահան Հովհաննիսյանը նրանց խորհուրդ չի տվել միանալ հացադուլին։ Վ. Հովհաննիսյանի առողջական վիճակի մասին մեր հարցմանը նրա դատապաշտպանը տեղեկացրեց, որ իր պաշտպանյալի հացադուլը վերահսկվում է մեկուսարանի բժշկի կողմից, երբ օր առաջ նրան է այցելել նաև Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն։

Մեկուսարանի բժիշկը նրան խորհուրդ է տվել ինչ-որ սնվել, բայց հացադուլավորն անդրդվելի է մնացել, չխախտելով հացադուլի կանոնները։ Բժիշկը նշեց, որ առողջական բարդություններ է արձանագրել, սակայն մինչ այդ էլ նա առողջական բարվոք վիճակում չի եղել։ Դատապաշտպանը տեղեկացրեց նաև, որ Վ. Հովհաննիսյանին տեղափոխել են մենախուց, մեկուսարանի բժիշկը նկատի ունենալով նրա առողջական վատթար վիճակը արգելել է ներկայանալ դատարան։

Դատապաշտպանին հայտնի էր դարձել նաև, որ մեկուսարանի վարչակազմի ներկայացուցիչները նրան տեղեկացրել են, որ առաջիկա շաբաթում հացադուլը շարունակելու դեպքում իրենք հարկադրական գործողությունների կանցնեն։

ՍԱՍՈՒՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հացադուլ Ազատության հրապարակում

Արդեն մեկ օր է, ինչ Թատերական (Ազատության) հրապարակում ութ քաղաքացիներ անժամկետ հացադուլ են հայտարարել։ «Ի զորակցություն Վահան Հովհաննիսյանի» կարգախոսի ներքո հացադուլավորներ Վաղարշակ Սարգսյանը, Սեյր Առաքելյանը, Արիստակես Կարապետյանը, Գեորգի Արիստակեսյանը, Ռուբեն Մարգարյանը, Վահագն Թադևոսյանը, Անդրանիկ Ներսիսյանը և Տիգրան Եղյանը երեկ, նոյեմբերի 5-ի ժամը 14-ից ներկայացրել են իրենց պահանջները. 1) անհապաղ դադարեցնել քաղաքական դատավարությունները, 2) ազատ արձակել բոլոր քաղբանտարկյալներին, 3) չեղյալ հայտարարել ՀՅԴ կասեցման ապօրինի որոշումը։ Նշված մարդիկ տարիքային և մասնագիտական տարբեր պատկանելություն ունեցող քաղաքացիներ են։

Ա. Գ.

ՅԱՎԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ
«Ազգ» թերթի խմբագրության կազմը խորապես ցավակցում է թերթի աշխատակից Լևոն Ղախվերդյանին եղբոր՝
ՆՈՐԱՅՐ ՂԱԽՎԵՐԴՅԱՆԻ
մահվան առթիվ։
Հուղարկավորությունը՝ նոյեմբերի 7-ին, ժ. 14.00-ին, Թումանյան փ. 35 ա շենքի 43 բնակարանից։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 2 տարի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, ATAT (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումով
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատասխանատու է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

«Զանգվածային լրատվության տեղական միջոցները և ընտրությունները» ծավալածորյան սեմինարը, որը, ինչպես արդեն նշել էինք, անցկացվեց Երևանի մամուլի ակումբի նախաձեռնությամբ ՏԱՄԽԱ-ի ժողովրդավարության ծրագրի շրջանակներում, ունեցավ երկու կարևոր նշանակություն. նախ, տարբեր երկրներից եկած մասնակիցները կարողացան համեմատության եզրեր գտնել Հայաստանում, Վրաստանում, Ռուսաստանում, Բելառուսում կամ թեկուզ Մեծ Բրիտանիայում տարվող տարբեր մակարդակի ընտրարշավների միջև, և ամենակարևորը, տեղեկացանք, թե ինչ է կատարվել ՀՀ նախագահական ընտրությունների ընթացքում մարզերում, ինչպիսի ճնշումների են ենթարկվել տեղական լրատվության միջոցները, կամ թե ինչպես են գործել մարզպետների խորհրդարան: Սակայն Բելառուսում անհասցե պաշտոնների սահմանափակման և արմատական մասին խոսողները ի չէ պարծան, երբ սեմինարի ընթացքում եկավ Հայաստանի մարզերի լրատվական ծառայությունների և բերքերի ու հեռուստատեսության ծրագրերի ներկայացուցիչները: Նախագահական ընտրությունների անցկացման վերաբերյալ գնահատականները բերեցին երկու մասի էին բաժանվում: Նախ, որ տեղական կաբելային հեռուստատեսություններով անընդհատ ցուցադրվել են Լևոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական տեսահոլովակներ, որոնք ընդդիմության թեկնածուների տեսահոլովակների խաղաղ բացակայության պայմաններում տվել են հակառակ արդյունք: Բանախոսներից ոմանք մեղադրում էին ընդդիմադիր թեկնածուներին, որ նրանք լոգոտեկին իրենց ընձեռած է 72 տոկոս, իսկ մամուլինը ընդամենը 5 տոկոս: Եվ այս պայմաններում պարզ պետք է լիներ, թե գյուղական շրջանների բնակչության վրա ինչպիսի ազդեցություն պետք է ունենար միատարր մամուլը: Այստեղ պետք է նշել նաև տեղական լրագրողների կողմնորոշման կախվածությունը մարզպետարաններից: Շատ հաճախ բացառական դեր է ունեցել նաև հենց լրագրողների կողմնորոշման բացակայությունը: Այս պայմաններում էլ, ուզենք, թե չուզենք, տեղերում շարունակվել է անհասցե պաշտոնների խաղաղությունը: Եթե մարզպետները և ՀՀ նախագահի նախընտրական շտաբը ճիշտ հաշվարկեին, առա հավաքական խաղաղության փոխարեն կգնար հավասարակշռված լրատվություն, առանց մյուս թեկնածուներին սևացնելու խաղախականության, և գուցե ոչ միայն հակակրանք չէր առաջանա ընտ[illegible]

СЕМИНАР

Անհասցե պաշտոնավորի եւ նախագահական ընտրությունների արձագանքը

[illegible]

«Մարդկանց վստահությունից ավելի թանկ կապիտալ չունեմ...»

ՏԵՂԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում Երևանի Էրեբունի թաղային համայնքի ղեկավարի թեկնածու Արտաշ Խրիմյանը ծնվել է 1951-ին, Վրաստանի Ախալցխա քաղաքում: 1968-ից Երևանի բնակիչ է: 1979-ին ավարտել է պոլիտեխնիկական ինստիտուտը, աշխատել տրանսպորտի նախարարության համակարգում ձեռնարկության մեխանիկ, գլխավոր մեխանիկ, գլխավոր ինժեներ: 1990-ին ընտրվել է Էրեբունու շրջգործկոմի նախագահի տեղակալ, 1993-ին առաջին տեղակալ, 1996-ի մարտից Երևանի քաղաքապետարանի Էրեբունու տարածքային կառավարման բաժնի պետն է: 1995-ին ընտրվել է Ազգային ժողովի պատգամավոր: Արցախյան ազգային ազատագրական շարժման ակտիվ մասնակից է, անմիջական մասնակցություն է ունեցել երկրապահ կամավորական ջոկատների կազմավորմանը: Գարեգին Նժդեհի անվան ջոկատի կազմում մասնակցել է ՀՀ սահմանամերձ շրջանների և Ղարաբաղի ինքնապաշտպանության մարտական գործողություններին, ցուցաբերել խիզախություն և հնարամտություն: Բազմիցս արժանացել է ՀՀ պաշտպանության նախարարության խրախուսանքներին ու պատվոգրերին, պարգևատրվել «Մարտական ծառայությունների համար» մեդալով: 1994 թվականից Էրեբունու շրջանի Երկրապահ կամավորականների միության նախագահն է:

– Դուք տեղական ինքնակառավարման մարմիններում աշխատելու բավական մեծ փորձ ունեք, 17 տարի առյում եք Էրեբունու շրջանում, անձամբ լավ ծանոթ եք նաև համայնքի հոգսերին, խնդիրներին: Ձեր կարծիքով, ի՞նչ կտա համայնքային կառավարման անցումը:

– Ավելացնեմ, ես եղել եմ նաև Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում, ծանոթացել եմ նաև նրանց տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատանքի փորձին: Համոզված եմ, որ համայնքային ինքնակառավարման անցումը շատ բան կտա, կհստակեցնի կառավարման համակարգի աշխատանքը: Նախ, կվերանա այն վակուումը, որ առաջացել էր շրջանային խորհուրդների լուծարումից հետո, և առայժմ, ըստ նոր օրենքի, համայնքի ղեկավարը կունենա ավելի լայն լիազորություններ, քան, ասենք, նախկին գործկոմի նախագահն էր: Եվ դա հնարավորություն կտա, պատկերավոր ասած, կառավարումը առավել լայնորեն մոտեցնել բնակչին: Այս խնդրով օրենքը, կարծում եմ, շատ լավն է: Կյանքն, իհարկե, նրա մեջ իր ճշգրտումները կմտցնի, բայց եթե մենք կարողանանք իրականացնել այն, ինչ արդեն սահմանված է, տեղական կառավարման կոնկրետ այս օղակի աշխատանքն անհամեմատ կբարելավվի: Մի պայմանով, առանց, որ դա էլ մարդուց, պաշտոնյայից, նրա ազնվությունից, աշխատասիրությունից, իր գործին նվիրվածությունից է կախված: Կարելի է գրել աշխարհի ամենալավ օրենքը, բայց եթե մարդը կառավարման օղակ է բարձրանում ոչ թե ժողովրդին ծառայելու, այլ իր անձնական հարցերը լուծելու ներքին դիտավորությամբ, առա այդպիսի մեկը օրենքը շրջանցելու հնարը միշտ կգտնի:

– Այդ առումով Ձեզ չի՞ մտահոգում տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, մեղմ ասած, անմաքուր նպատակներ ունեցող անձանց ներթափանցման վտանգը: Տեղի՞ն է, արդյոք, ընտրողների անկանխելի ցածր ակտիվության պայմաններում այսպիսի ընտրությունների անցկացումը:

– Մտահոգում է: Ոչ միայն ինձ, այլև Ազգային ժողովի պատգամավոր իմ մյուս բոլոր ընկերներին: Իսկապես, ցածր ակտիվություն է անկանխելիվում: Մեր շրջանի 75 հազար ընտրողներից երևի մի 25-35 հազարը ընտրություններին մասնակցի: Ցավալին այն է, որ բնակչության շրջանում, իմ կարծիքով, բավարար բացատրական աշխատանք չտարվեց, թե ինչ բան են նոր ձևավորվելիք համայնքային կառավարման մարմինները, որո՞նք են նրանց լիազորությունները, ի՞նչ են անելու... Մյուս կողմից էլ ընդդիմությունը բոյկոտի կոչ արեց: Բայց մի՞թե դա պետական մոտեցում է: Ամեն փայտ երկու ծայր ունի: Ի՞նչ երաշխիք, որ ընտրությունների հետաձգումը, ասենք, երկու ամսով, Ձեր ասած այդ անցանկալի տարրերին հնարավորություն չի տա ավելի լավ նախապատրաստվել տեղական կառավարման այս օղակներին «տիրանալու» նկրտումների մեջ:

Այնուամենայնիվ, հույս ունեմ, որ ընտրությունները ազնիվ կլինեն, համենայն դեպս, ընտրական օրենքն այնպես է մշակված, որ խախտում անելը պետք է որ բացառվի, թեև, կյանք է, անակնկալներ կարող են լինել: Գիտե՞ք ինչ, ինձ համար ցավալի է, երբ թեկնածուներից ոմանք խենց բուռն են տալիս հայտարարել, թե երբ «Մերոնցից» ունեմ, ամեն ինչով ապահովված եմ, ինձ ընտրեք, ձեր բոլոր հարցերը կլուծեմ: Ազնիվ մտայնություն չէ, կարծես, ողղակի ակնարկելով է, որ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում աշխատելը լայն հնարավորություններ է տալիս անձնական հարստացման համար: Ինձ համար դա... [illegible] կլինի, եթե այսպիսի մտայնության կրողը ղեկավար ընտրվի: Ես, ահա, վեց տարվա ղեկավարման փորձ ունեմ, օրական աշխատում եմ 14-16 ժամ, դստրիկիս միայն առավոտներն եմ տեսնում, եկեք մեր տուն տեսեք, թե ինչպես եմ ապրում: Ինչո՞ւ: Որովհետև ինձ համար, հերթ մարդու և հերթ ղեկավարի, բարձրագույն բարոյականությունը ժողովրդին ծառայելն է, նրա վիճակը լավացնելը: Ղեկավարը պետք է պետական մտածողություն ունենա, պետք է առաջնորդվի այն սկզբունքով, որ քանի դեռ ժողովրդի վիճակը վատ է, ինքը բարոյական իրավունք չունի ավելի լավ, ավելի շռայլ ապրելու...

– Ընտրվելու դեպքում հույս ունե՞ք արմատական բան անել ձեր համայնքի բնակչության վիճակը լավացնելու համար:

– Իհարկե՛ ունեմ, մշակել եմ և ընտրվելու դեպքում մտադիր եմ լուծումներ կատարել համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման եռամյա ծրագրում: Ի դեպ, մտադիր եմ դա անել ոչ միայն ավագանու անդամների, այլև ողջ համայնքի ուժերով: Կկազմակերպենք այդ ծրագրի ընդհանուր քննարկում, որին մասնակցելու հնարավորություն կունենա յուրաքանչյուր ընտրող: Շատ ու շատ հոգսեր կան, անհետաձգելի լուծում պահանջող խնդիրներ: Նկատի ունեմ և՛ գործազրկության խնդիրը, և՛ անխափան ջրամատակարարման, հասարակական տրանսպորտի, հեռախոսացանցերի աշխատանքի ապահովումը, կենտրոնական ջեռուցման հանգույցների հիմնական նորոգումը, կրթական ու մշակութային օջախների գործունեության հովանավորումը, ուսուցիչների, ծառայողների, կենսաթոշակառուների սոցիալական պայմանների բարելավումը... Վիթխարի աշխատանք կա, տքնաջան գործունեության անսպառ ասպարեզ...

– Ձեր հույսն ինչի՞ վրա է: Ինչպե՞ս եք լուծելու այդ խնդիրները:

– Համայնքն ինքն է կարգավորելու իր բյուջեի ձևավորման ու ծախսման հարցերը: Եթե կարողանանք կարգ ու կանոն հաստատել այստեղ, շատ խնդիրներ կարելի է լուծել: Էրեբունու շրջանը մայրաքաղաքի բարդ շրջաններից մեկն է, բայց մեզ հաջողվել է հասնել պետական բյուջեի բոլոր գանձումների 80 տոկոսի ապահովման ցուցանիշին, երբ մյուսները 30 տոկոսից չեն անցնում: [illegible]

Ես պատիվ ու հնարավորություն եմ [illegible]

[illegible]

ԱԶԳ

հասարակություն

Հասարակական կազմակերպությունները չդարձան պետություն-քաղաքացի կապն ապահովող օղակ

Հասարակական կազմակերպությունների ծնունդը պայմանավորված էր հանրապետության վերջին տարիների հասարակական-քաղաքական կյանքի փոփոխություններով, որն էլ թելադրում էր նրանց բնույթը: Առաջին ՀԿ-ները ստեղծվեցին աղետից տուժածների, արցախցիների, վիրավոր ու զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների աջակցելու նպատակով, հետեւաբար իրենց բնույթով բարեգործական էին: Նման կազմակերպություններին աջակցում էին արտասահմանյան նույնատիպ կազմակերպությունները, իսկ տեղական բարեգործական կազմակերպությունների գործունեությունը սահմանափակվում էր դրսից առաքված հումանիտար բեռները բաժանելով, առանձին դեպքերում՝ հիվանդանոցներում բուժվող վիրավոր ազատամարտիկներին կամ աղետից տուժածներին այցելելով:

Իրավիճակի փոփոխությունները ծնունդ տվեցին նոր ՀԿ-ների: Կազմավորվեցին փախստականների հարցով զբաղվող, շնորհալի հայ երեխաներին ի հայտ բերող եւ այլ կազմակերպություններ: Գործող ՀԿ-ների նպատակային խնդիրների ընդլայնում կամ նեղացում նկատվեց: Այս երեւույթի հիմնական պատճառն այն էր, որ կարճ ժամանակահատվածում արագորեն ստեղծվեցին միեւնույն գործունեությունն իրականացնող բազում ՀԿ-ներ, իրենց գոյությամբ սկզբնական կազմակերպություններին հարկադրելով վերանայել գործունեության շրջանակները:

Բարեգործական կազմակերպությունների դերը ժամանակի հետ նվազեց, երբ պետությունն ինքն էլ հումանիտար օգնության ծրագրերից անցում կատարեց զարգացման ծրագրի: Բնականաբար, նրանց օտարերկրյա դոնոր կազմակերպությունները նույնպես նվազեցրին կամ խիստ դադարեցրին համագործակցությունը: Հետեւանքն այն եղավ, որ որոշ բարեգործականներ նոր դրամաշնորհներին համապատասխան չվերակերպվելով իրենց անելիքը պարզապես դուրս մղվեցին հասարակական կյանքից, կազմալուծվեցին, սակայն չմարեցին:

Բարեգործականից զարգացման ծրագրերին անցնելը դյուրին գործ չէ եւ առանց օժանդակության միանգամայն անհնարին է դրանց իրագործումը: Նախկինում բարեգործականների վերջնական նպատակն օտարերկրյա գործընկերներ ձեռք բերելն էր, դա նրանց գոյության երաշխիքն էր: Ներկայումս փոխվել են նաեւ այդ երաշխիքները. օտարերկրյա գործընկերներից ավելի գերադասելի են գրանտները: Սակայն, ոչ բոլոր կազմակերպություններն են ունակ ծրագրեր մշակելու, գրանտներ շահելը նրանց համար դառնում է նպատակ եւ, այդ առումով, դարձյալ ասպարեզի վրա են մնում մի քանի կազմակերպություններ:

Այդուհանդերձ, ՀԿ-ների դերը գնալով աճում է, քանի որ Հայաստանի անկախացմանն աջակցող զարգացած երկրները ժողովրդավարության անցնող ճանապարհին անչափ կարեւորում են նրանց գործունեությունը: Այդպիսին է Միացյալ Նահանգների տեսակետը, որը ԱՄՆ-ում Հայկական համագումարի կազմում 94 թ.-ին հիմնեց հասարակական կազմակերպությունների վերապատրաստման եւ տեղեկատվական կենտրոն: ՀԿ-ների դերի ակտիվացմանը մեծապես նպաստում է նաեւ Հայաստանում ՄԶԳ-ի գրասենյակը, որն ունի ժամանակավորապես կանանց ոչ կառավարական կազմակերպություններով զբաղվող առանձին բաժին:

Ներկայումս Հայաստանում գրանցված ՀԿ-ների թիվը հասնում է 1000-ի, որից ընդամենը 300-ն են գրանցված ՀԿ ուսուցման եւ տեղեկատվական կենտրոնում: Անկեղծ լինելու համար պետք է ասել, որ նրանցից 50-ի անունը հազիվ թե հայտնի լինի հանրությանը: Ասպարեզից դուրս չմղվելու, ինչպես նաեւ ՀԿ-ների եզրագծմանը նպաստելու նպատակով ՀԿ վերապատրաստման եւ տեղեկատվական կենտրոնը, ՄԶԳ-ի հայաստանյան գրասենյակը խրախուսում են նրանց միավորումը: ՀԿ-ների դաշինքը նրանք օրվա հրամայական են համարում, գտնելով, որ միավորվելով առավել արդյունավետ կօգտագործվի յուրաքանչյուրի ներուժը՝ համայնական նշանակության ծրագրեր իրականացնելու գործում: Ոչ միայն խրախուսվում, այլեւ աշխատանքներ են տարվում տեղական եւ արտասահմանյան նույնատիպ համադաշնությունների միջեւ համագործակցություն ստեղծելու ուղղությամբ՝ փորձի փոխանակման եւ ծրագրերի իրագործմանն աջակցելու նպատակներով: Այդուհանդերձ, մինչ այսօր տեղի է ունեցել ոչ կառավարական կազմակերպությունների չորս միավորում, որի ակտիվ դերակատարները հիմնականում կանայք են:

Ի դեպ, ազգագրագետները ՀԿ-ների ակտիվ դերը, նրանցում կանանց մեծ ընդգրկվածությունը տարօրինակ են համարում: Հատկապես զարմանք է հարուցում կանանց շարժումը, որը, նրանց կարծիքով, պետք է որ բացակայեր Հայաստանում, քանի որ ավանդական հայ ընտանիքում կինը առավել դեր ունի միայն ընտանիքում: Այս երեւույթը բացատրում են նրանով, որ խորհրդայնացման 70 տարիների ընթացքում կնոջ դերի ավանդական պատկերացումները փոփոխության են ենթարկվել: Իսկ վերջին տարիներին ընտանիքում կնոջ եւ տղամարդու դերերը փաստական փոփոխության են ենթարկվել: «Կանանց շարժումը պայմանավորված է նրանց իրավական նորմերի խախտմամբ: Եվ տղամարդու, եւ կնոջ համար նվազել են իրենց դերերը կատարելու պայմանները: Այսօրվա իրականությունն այն է, որ ընտանիքում փոխվել են դերերը, եւ դա դժվար հանգեցնի նոր հարաբերությունների հաստատմանը», գտնում է ազգագրագետ Հրանուշ Խառատյանը:

Կանանց ՀԿ-ների առաջին միավորումը տեղի ունեցավ 1993 թ.-ին, ստեղծվեց Կանանց համահայկական միությունը, որը միասնական ձեւով մեկ տարի էլ չգործեց: Կանանց կազմակերպությունների երկրորդ դաշինքը ձեւավորվեց 95 թ.-ին, խորհրդարանական ընտրությունների նախօրեին «արդար ընտրություններ» նշանաբանի ներքո կազմավորվեց կանանց համանախագահների խորհուրդը: Ընտրությունների օրերին, սակայն, դաշինքն իրականում չէր գործում: ՀԿ-ների երրորդ միավորումը, որը կոչվում է Համադաշնություն, ստեղծվեց 96 թ. ամռանը, որում համախմբվեցին շուրջ 53 տարաբնույթ կազմակերպություններ: Համադաշնությունն ունի իր կանոնադրությունը, իր նախագահն ու ղեկավար կազմը: Նպատակը, ինչպես բոլորի մոտ, նույնն է՝ «աջակցել Հայաստանի Հանրապետությունում իրավական պետության կայացմանն ու ամրապնդմանը, ինչպես նաեւ քաղաքացիական հասարակության կերտմանը»:

Դաշինքների դրսեւորման վերաբերյալ ՄԶԳ-ի հայաստանյան գրասենյակի կանանց ՀԿ-ներով զբաղվող աշխատակիցը գտնում է, որ նրանց համախմբման խոչընդոտում է ստորադասական հայտարարի չգալը՝ ի՞նչ է պետք հայ կնոջը, որո՞նք են ընդհանուր, որո՞նք են մասնավոր նպատակները: Միաժամանակ շատ կարեւորեց պետական օժանդակությունը, գտնելով, որ պետությունը պետք է իմաստավորի իր վերաբերմունքը ՀԿ-ների նկատմամբ: Գործնականում պետական պաշտոնյաներն ու պետական կառույցները չեն ցանկանում ընդունել, որ ՀԿ-ներն ուժ են, որոնց պետք է լսեն ու ասածը հաշվի առնեն: Երկկողմանի է բացթողումն այն իմաստով, որ նաեւ ՀԿ-ները սովորելու շատ բան ունեն: Նրանք նախկինում եղել են պետական մենաշնորհ եւ իրականացրել են պետական քաղաքականություն:

Հայաստանի վերաբերյալ ՄԶԳ-ի 96 թ.-ի մարդկային զարգացման զեկույցում մասնագետները դրական գործոն համարելով ՀԿ-ների համախմբումը, նշում են. «Միասին աշխատելով հանուն խնդիրների հստակ ձեւակերպման, այդպիսի խմբերը հավանականություն ունեն կարեւոր ձայն դառնալ Հայաստանի սոցիալական զարգացման մեջ, նորարարական եւ արդյունավետ ռազմավարություններ առաջարկելով վճռական խնդիրների լուծման համար»:

Հետեւելով հասարակական կազմակերպությունների գործունեությանը, դժվար չէ նկատել, որ նրանք, հիմնականում, չեն էլ ձգտում կայանալ իբրեւ ինքնուրույն ուժ եւ իրենց ճանաչումը ոչ թե աշխատանքով հաստատելու մեջ են տեսնում, այլ էժան փաստի են ձգտում իշխանությունների կողքին լինելով: Պատճառն այն է, որ պետությունը բարենպաստ պայմաններ չստեղծելով ՀԿ-ների գործունեության, նրանց հասարակական ուժ դառնալու համար: Ուստի, կազմակերպություններից շատերը հասարակական ուժ դառնալու դժվարին ուղին շրջանցելով եւ պետական օժանդակությունը փաստում են ոչ թե ազդեցիկ ուժ դառնալով, այլ վարչակարգի շահերի արտահայտիչ լինելով, ինչպես խորհրդային ժամանակաշրջանում: Պատահական չէ, որ բավականին գործունյա, կարելի է ասել նաեւ կայացած ՀԿ-ներ, դժգոհեցին Ազգային ժողովի կողմից ընդունված հասարակական կազմակերպությունների մասին օրենքից, որի նախագծի մշակմանը մասնակցություն էր ունեցել մեկ այլ ՀԿ՝ «Երիտասարդ իրավաբանների միությունը»: Այստեղ տեղին է հիշել ՄԶԳ-ի գրասենյակի աշխատակցի դիտողությունը. «ՀԿ-ների մասին այնպիսի օրենք է մշակվում, ինչպիսին նրանք ուզում են տեսնել ՀԿ-ներին հասարակական կյանքում»: Կրկին անտեսվեց ՄԶԳ-ի դարձյալ 96 թ.-ի Ազգային զեկույցում արված զգուշացումը. «Թե՛ իշխանություններին, թե՛ ոչ պետական կազմակերպություններին, թե՛ անհատ քաղաքացիներին հուզող բարեկեցության հեռանկարը կարող է ի չիք դառնալ միայն երկրում ընդհանուր փոխհամաձայնության հասնելու միջոցով: Ստեղծված բարդ իրավիճակում պետություն-քաղաքացի կապը կկայանա անհատի եւ տարբեր հասարակական ու քաղաքական կազմակերպությունների իրավունքների հստակ սահմանազատված քաղաքական իրավունքների փաստական իրականացման դեպքում: Դրան կնպաստի ընդդիմադիր քաղաքական խմբերի հետ երկխոսության մեխանիզմների ստեղծումը, ինչպես նաեւ նրանց ու հասարակական կազմակերպությունների համար գործունեության բարենպաստ պայմանների ապահովումը»:

Հետեւանքը սեպտեմբերի 25-ի եւ 26-ի իրադարձությունները եղան, երբ «բոլորին հուզող բարեկեցությունը» հեռանկարից վերածվել է կոնկրետ իրավիճակի: Եվ այդ իրավիճակը ծնունդ տվեց մի նոր՝ չորրորդ դաշինքի: Քաղաքական բանտարկյալների պաշտպանության խորհրդի շուրջ համախմբվեցին կանանց յոթ կազմակերպություններ, ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցված շուրջ 1000 կազմակերպություններից միայն յոթը, որոնք մինչ այդ այլ դաշինքներում էին ընդգրկված: Այդուհանդերձ, պարզ է դառնում, որ հանրապետության իրավիճակն է թելադրում ՀԿ-ներին այս կամ այն դաշինքում ընդգրկվել, եւ արհեստական միավորումները կենսունակ չեն կարող լինել: Հանրապետության ներկայիս պայթյունավտանգ վիճակում ՀԿ-ների, բացառությամբ մի քանիսի, կրավորական կեցվածքը հաստատում է, որ նրանք ոչ միայն ժողովուրդ-իշխանություն կապող օղակ չեն, այլեւ շատ հեռու են քաղաքացիական հասարակություն կերտելու իրենց վերապահված մենաշնորհից, երբ իրենք դեռեւս պատրաստ չեն պայքարելու այդպիսի հասարակության համար:

ՀԿ-ների բնույթը ներկայումս դարձյալ վերափոխման է ենթարկվում: Շատ ժամանակակից է դարձել մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցերով զբաղվելը, հատկապես, երբ միջազգային կազմակերպությունների ուշադրությունն էլ բեւեռված է այդ հարցին: Սեպտեմբերյան դեպքերը զգացնել տվեցին նաեւ հանրության իրավական գիտելիքների պակասը: Իրավական հարցերով զբաղվող կազմակերպություններ էլ գրանցվեցին, հրատապ համարելով մարդկանց գիտելիքների այդ պակասը լրացնելը: Կկարողանա՞ն լրացնել այդ բացը:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՏԵՍԱԿԵՏ

Հնարավոր համաձայնության հնարավոր խոչընդոտները

Հայաստանում ստեղծվել է քաղաքական մի վիճակ, ուր ամենից բարձր իր մասին հայտարարում է ժողովրդավարությունը: Իր քաղաքականությամբ ընդդիմությունն իրականում չի ուզում այնքան հստակեցնել ժողովրդավարական իր պահանջները, հանգի դեռ կարիք է ունենալու դիմելու հակաժողովրդավարական միջոցառումների (հիշենք 4-րդ փուլի ազդանշանը), իսկ իշխանություններն էլ ունեն ժողովրդավարության դաշտ, բայց չունեն մեխանիզմ, որը կարող է այդ դեմոկրատացումը զարգացնել տնտեսական-սոցիալական-քաղաքական բոլոր ուղղություններով միասին վերցրած: Հատկապես տնտեսական քաղաքականության մեջ գերիշխում է կլանային մոտեցումը, որն իր ազդեցությունն է թողնում սոցիալական քաղաքականության վրա: Այսինքն, ժողովրդավարությունը Հայաստանում ունի իր ընդհանրական ձեւավորումը, բայց կոնկրետ դաշտերում ամեն կերպ խոչընդոտվում է: Այս իրադրության մեջ որքանո՞վ է հնարավոր ինչ-որ փոխըմբռնում կամ պարզապես համաձայնեցում իշխանությունների եւ ընդդիմության հետագա գործողություններում: Որոշ առումով այս հարցը այնքան էլ իմաստ չունի, կապված այն փաստի հետ, որ ընդդիմությունը Սահմանադրական դատարանի՝ իրենց համար ոչ ցանկալի որոշում են արդեն համարել անցնող (նրանք կասկած են հայտնել ՍԴ-ի արդարացի որոշում կայացնելու կապակցությամբ), որին բնականաբար հետեւելու է հերթական մարտահրավերը: Ոչ մի կերպ հնարավոր չէ պատկերացնել, թե անկախ ՍԴ-ի որոշումից ի՞նչն է ընդդիմությանը խանգարում առավել համաձայնողական դիրքորոշում բռնելու: Իրականում ընդդիմությունն ինքն էլ չի կասկածում ներկայիս նախագահի հաղթանակին, պարզապես հնարավոր է համարում, որ կարելի է նախագահ դառնալ նաեւ 42 տոկոսով: Ի վերջո, հենց այդ 42 տոկոսը չէ, որ ագրեսիվ է: Հաշվի առնենք, որ դա էլեկտորատի գոհ էր, այլ ոչ թե նրանց, ովքեր սոսկ դեմ էին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին: Ընդունելով (սա ամեն մեկը սոսկ ինքն իրեն է խոստովանում), որ վերջինս շահել է ընտրությունները, ընդդիմությունն այնուամենայնիվ կարծում է, որ ազգաբնակչության շրջանում առկա դժգոհությունները հիմքեր են տալիս ենթադրելու, որ 42 տոկոսի եւ 52 տոկոսի միջեւ ոչ միայն տարբերությունը մեծ չէ, այլեւ տարբերություն ընդհանրապես չկա:

Հասարակության ներքին լարվածությունը թուլացնելու իշխանությունների ջանքերը ակնհայտորեն ընդդիմության սրտով չեն: Հնարավոր համաձայնության բացակայությունը պայմանավորված է ոչ այն փաստով, որ իշխանությունները պատրաստ չեն դրան կամ պարզապես իրենց արածներն իրենց գործն են, եւ կամ հստակորեն չեն ուզում որեւէ փոխզիջում, այլ այն, որ ընդդիմությանը ավելի ձեռնտու է ընտրությունների արդյունքում ստեղծված հետեւողական կոշտ դիրքորոշումը խորացնել հասարակության մեջ առկա փրկչի իմիջը չկորցնելու եւ դրանով իշխանության գալը հեշտացնելու պատճառով: Նման իմիջը դժվար չէ ստեղծել եւ խաղարկել մի հասարակությունում, որը ձեւավորվում է ոչ թե քաղաքական բեւեռներն իր համար ճշգրտելու շրջանակներում, այլ դրանցում առաջին հերթին կարեւորում է սոցիալական-ուտոպիական գաղափարները, որոնք որքանով սոցիալական են, նույնքանով էլ հասարակությանը չեն թողնում դրանցում ճանաչել, այդ գաղափարների մեջ տեսնել դրանց քաղաքական ինքնուրույն ուղղվածությունը, քանզի այդ գաղափարները ավելի ռեալ մոտեցումներով կան նաեւ իշխանությունների ծրագրերում:

Իշխանության նկատմամբ ընդդիմության կիրքը երբեք այսքան ուժեղ չի եղել: Ընդդիմությունը չի ձգտի կառուցողական մոտեցումներով իշխանություններին օգնել ընդհանուր հայտարարը հնարավորին չափ արագացնելու գործում (որը սոսկ նրանց ընդհանուր հայտարարը չի լինելու, քանզի ուզենք-չուզենք, այս կամ այն չափով պառակտում կա հասարակության մեջ՝ գոնե սոցիալական որոշակի խավերի շրջանակներում), ինչին իշխանությունները չհամաձայնելու պատճառներ չունեն (թեպետ ունեն հիմքեր): Խաղում, որտեղ ընդդիմությունը կարծում է, թե առնվազն տանուլ չի տվել, ուզում է նաեւ հաղթող դուրս գալ:

Այս հաշվարկը պայմանավորված է հասարակական այն ոգեւորությամբ, որում գոյություն ունի քաղաքական գիտակցության վակուում, եւ դրա փոխարեն պարզունակ ու սերտ հավատ, իսկ իշխանությունները գերադասում են գործ ունենալ ռեալ բարեփոխումներով քաղաքականության հետ: Համենայնդեպս, դեռեւս ոչ ոք չի փորձել քար գցել որեւէ մեկի հավատի վրա (թող որ դա արտահայտվի ԱԺ-ի վրա գրոհելու տեսքով), քանզի հավատն այստեղ մեղք չունի, մեղքը իրականությանն է: Բայց այս դեպքում կնշանակի, որ հանձին ընդդիմության մենք գործ ունենք ուտոպիստների կամ հեղափոխականների հետ: Առաջինները երազում են արդեն իրականությունից դուրս, երկրորդները՝ իրականությունն ուրանալով: Հաշվի առնենք, որ մենք ապրում ենք ոչ մեկուսի իրականությունում, որտեղ որեւէ մեկին ուրանալը կհանգեցնի... Անկեղծ ասած, ծանր է պատկերացնել, թե ինչի...

ՎԱՀԵ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

ՖՐԱՆՍԻԱ

Ազգային ճակատը խռովության կոչ է անում

Ծայրահեղ աջ ազգայնական Ժան Մարի Լը Պենի 1972 թ. հիմնած Ազգային ճակատը տարիներ շարունակ ձգտում էր իշխանության հասնել ընտրությունների միջոցով: Բայց այս տարվա գարնանից սկսած կուսակցության նախագահ Լը Պենը եւ գլխավոր քարտուղար Բրյունո Գոլնիշը սկսել են կառավարության եւ հանրային իշխանությունների դեմ ուղղված սադրիչ հայտարարություններ անել: Երկրում «աղետ» եւ «քաղաքացիական պատերազմ» կանխատեսելով, Ազգային ճակատն իր մարտիկներին նախապատրաստում է ոչ այլեւ ոչ պակաս «հեղափոխության»:

Այսպես, 1996 թ. մարտի 22-ին Ժան Մարի Լը Պենը հայտարարեց. «Երբ ղեկավարության կառույցներն այլեւս բան չեն տալիս ժողովրդի իրական կամքի արտահայտությանը, նա ունի է կիրառի Սահմանադրության առաջաբանում նախատեսված ապստամբության իրավունքը»: Իսկ սեպտեմբերի 14-ին իր երկրպագու ամսագրին տված հարցազրույցում հետեւյալը. «Որոշակի պահին այս ամենը կանգ կառնի, եւ այդժամ կլինի հեղափոխություն: Դրա համար պետք է պատրաստվենք, քանզի որոշակի պահի մեր համակարգի փտած կառույցները փլուզվելու են»:

Հոկտեմբերի 21-ին Փարիզի Վագրամ դահլիճում կազմակերպված համերաշխության մասնակիցների հետ մեկտեղ «Մարսելյեզ» երգելուց հետո Ազգային ճակատի գլխավոր քարտուղար Բրյունո Գոլնիշը կուսակցության մարտիկներին կոչ արեց հետեւել իրեն: Ֆրանսիայի լրատվության միջոցները լայնորեն լուսաբանեցին այդ օրվա դեպքերը: Մասնավորապես, RFI ռադիոկայանը եւ «Էքսպրես» հանդեսը հաղորդեցին, որ նույն օրը կուսակցության փարիզյան ֆեդերացիայի կոչով ԱՃ-ն մայրաքաղաքում համախմբվել եւ գնացել էր կազմակերպել ցեղախտության փառաբանման ոգեկոչման նախարար Ժակ Տուբոնի նախապատրաստած օրենքի դեմ: Համերաշխությունից հետո Բ. Գոլնիշն առաջարկել էր ծաղկեպսակ դնել Հաղթանակի կամարի տակ գտնվող Անհայտ զինվորի գերեզմանին: Հաղթանակի մոտ մի ոստիկան փորձել էր կանգնեցնել ամբողջ ցուցարարներին, ԱՃ-ի ղեկավարին հիշեցնելով, որ արգելված է ծաղկեպսակ դնել առանց թույլտվության: Դրան ի պատասխան, Բ. Գոլնիշի հրամանով կուսակցության Անվտանգության վարչության երկու անդամներ կոպտորեն քաշքշելով ճանապարհից հեռացրել էին ոստիկանին:

Բրյունո Գոլնիշը դրանից հետո հայտարարեց. «Այսպես են կատարվում հեղափոխությունները: Եվ «Մարսելյեզը» էլ հեղափոխական օրհներգ է»:

Հոկտեմբերի 25-ին Սոն է Լուարի գավառամասի Մոնսո լե Մին բնակավայրում մի խումբ ցուցարարներ փորձեցին խանգարել Բ. Գոլնիշի այցը, բայց նրանց անմիջապես ցրեցին Ազգային ճակատի Անվտանգության վարչության անդամները, գործի դնելով յուրատեսակ զենքեր՝ ռետինե մահակներ: Ուշ երեկոյան հարեւան քաղաքների բնակիչները բախումներ ունեցան հիշյալ վարչության անդամների հետ, որն այս անգամ փոխակերպվել էր «միջամտության խմբի»: Ազգային ճակատում կարգախոսի դրսեւորում՝ Անվտանգության վարչությունը կազմված եւ համալրված է Ֆրանսիայի ոստիկանական համակարգի ուժերի նմանությամբ: Վարչության անդամներն ունեն սաղավարտներ, ձեռնոցներ եւ վահաններ: Այդ օրը ոստիկանական ուժերը չկարողացին միջամտել ծայրահեղականների եւ ձախակողմյան երիտասարդների բախումներին: «Ոստիկանության կոմիսարն ինձ ասաց, որ չմիջամտի, հրաման է ստացել: Ուստի մենք որոշեցինք ինքներս մաքրել ճանապարհը», ավելի ուշ հայտարարեց Գոլնիշը Յոննա-2 հեռուստաալիքով:

Հոկտեմբերի 26-ին Փարիզում Ազգային ճակատի Ազգային խորհրդի նիստի ավարտից հետո կուսակցության նախագահ Ժան Մարի Լը Պենը ճակատի մոտ 100 տեղական պատգամավորների հետ «Մարսելյեզ» երգելուց հետո մոտեցավ Ազգային ժողովի շենքին, որտեղից բողոքեց հանրային ժակ Տուբոնի օրենքի առնչությամբ:

Այս ամենն անվիճելիորեն ցույց է տալիս, որ Ազգային ճակատի ղեկավարները կարծում են իրենց դիրքերն ամրապնդել, հռախիչ խումբերից անցնելով գործողություններին: Ի դեպ, Բրյունո Գոլնիշի մերձավորները անհանգստանում են, որ իրենց նախապատրաստվող շրջանի ազգայնամոլների ժամանցավորներն են: Իսկ Գոլնիշը օգոստոսի 30-ին Ազգային ճակատի կազմակերպած ամառային համալսարանի համերաշխի ժամանակ հանդես բերել է. «Մենք գիտակցում ենք, որ մեր գործում երկուսները, սասանվողները եւ անկարգապահները տեղ չունեն»: Արտա վկայակոչելով իտալական ֆաշիստների հետ իրենց կապը, նա ավելացրեց. «Մենք հաստատակամ եւ անընկճելի մարտիկներ հեռավոր փառանքն ենք»:

Գլխավոր քարտուղար Բրյունո Գոլնիշի ազդեցությամբ Ազգային ճակատը կարծես թե ագրեսիվ ավանդույթներ է ձեռք բերում: Ճակատը ակնկալում է արդյունավետ առաջ հաջողության հասնել, բայց միաժամանակ իրեն ներքաշում է դաժանության օրինականության սահմաններից դուրս գալու վտանգին:

ՎԱՐԿԱԾՆԵՐ

Ո՞վ է սպանել Լի Հարվի Օսվալդին

Բազմաթիվ փորձագետներ եւ պատմաբաններ մինչեւ օրս վիճարկում են այն հարցը, թե նախագահ Քենեդիին սպանողն արդյո՞ք Լի Հարվի Օսվալդն է եղել: Բայց մինչեւ օրս ոչ ոք կասկածներ չէր հայտնել այն բանի առնչությամբ, թե ո՞վ է սպանել իրեն Օսվալդին: Բազմամիլիոնանոց հեռուստալսարանի աչքի առջեւ նրան գնդակահարել է փոքր մաֆիոզի եւ գիշերային հաստատությունների տեր Ջեք Ռուբին: Ռուբին գրեթե դիմահար կրակել էր Օսվալդի վրա, երբ ոստիկանության ուղեկցությամբ նրան տանում էին բանտի գործակալները եւ ընկերները նրան տանում էին հարցաքննելու:

Սակայն Ջեք Ռուբիի եղբայրը՝ Էրլ Ռուբինը հանդես եկավ սենսացիոն հայտարարությամբ: Նա պնդում է, որ չնայած իր եղբայրը կրակել է Օսվալդի վրա, բայց վերջինիս սպանել են թիկնապահները: «Երբ եղբայրս կրակեց Օսվալդի վրա, մեծ իրարանցում առաջացավ: Անդադար զնում-գալիս էին բույսակիցներ, խուզարկուներ, պատմում է Էրլ Ռուբին: Օսվալդը գալարվում էր, բայց արյուն գրեթե չէր երեւում»: Անհապաղ եկած բժիշկները բռնեցին նրան եւ տարան սենյակ «շտապ օգնության» մեքենա: Այնտեղ նրան վիրավորի ճակատամասը կիրառեցին ինչ-որ ֆարկեր տեղիքում նախատեսվող բուժմիջոցներ, որոնք լրջորեն վատթարացրին Օսվալդի վիճակը: Անհարացին, երբ Օսվալդին հասցրին հիվանդանոց, 40 րոպե նրան պահեցին միջանցքում եւ միայն դրանից հետո տարան վիրահատարան: Բայց վիրաբույժներն այլեւս չկարողացան որեւէ բան անել:

Էրլ Ռուբիի սենսացիոն պնդումն իր գուգահեռներով հաստատում է վիրաբույժ Չարլզ Գրենը, որն, ի դեպ, նախագահ Քենեդիի վրա կատարված մահափորձին առնչվող բազմաթիվ գրերից մեկի հեղինակն է: Գրենը հայտարարում է, որ «եթե չլինեին բժիշկների ջանքերը եւ հիվանդանոցային խաբեությունը, ես կփրկեի Օսվալդի կյանքը»:

Այս կապակցությամբ անմիջապես ի հայտ եկավ երկու վարկած: Առաջինը բժիշկների մասնագիտական սխալն է եւ անտարբերությունը: Երկրորդը ենթադրում է, թե բժիշկները վարձագինը կանխամտածված բնույթ է կրել: Վերջինս իր հերթին ավելի երկու «ենթավարկած»: բժիշկները, ինչպես եւ Ռուբին, ղեկավարվել են սիրված նախագահին սպանողի հանդեպ վրեժի զգացումով եւ ավարտել Ռուբիի սկսած գործը, կամ էլ որ Ռուբին չէր հաջողել սպանել Օսվալդին եւ դրանով իսկ նրան դարձնել ԱՄՆ-ի նախագահի վրա կատարված մահափորձի միակ կասկածյալը:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

ԱՇԽԱՐՀ

Չեռնոմիրդինն իր սկզբունքային համաձայնությունը տվեց Չեչնիայում անցկացվելիք ընտրություններին

4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», RFI: Ռուսաստանի վարչապետ Չեռնոմիրդինն այսօր պայմանական կերպով ընդունեց հունվար ամսին Չեչնիայում նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններ անցկացնելու չեչենների առաջարկը: Չեչենական հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցին նվիրված նիստում նա ասաց, թե անցպատողական այդ հանրապետությունում այն դեպքում կարող են անցկացվել ընտրություններ, երբ ընտրություններին մասնակցելու նպատակով անվտանգության երաշխիքներ տրվեն այն 300 հազար անձանց, որոնք ներկայումս բնակվում են Չեչնիայի սահմաններից դուրս: Չեռնոմիրդինը հաստատեց նաեւ իր այն մտադրությունը, ըստ համաձայն ինքը ցանկանում է հանդիպում ունենալ Չեչնիայի ինքնահռչակ կառավարության ղեկավարների հետ: Նրա խոսքերով, այս հանդիպումը կարող է տեղի ունենալ Մոսկվայում: Մինչ այժմ խոսակցություններ կային, թե Չեռնոմիրդինը կայցելի Չեչնիա: Բորիս Ելցինի խնդրանքով Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի այսօրվա նիստը գլխավորեց Վիկտոր Չեռնոմիրդինը:

Թալիբներից Կարմիր խաչն էլ է անզոր պաշտպանել

4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, VOA, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Աֆղանստանից եկած հաղորդագրությունների համաձայն քաղաքները զգուշացրել են Կարմիր խաչի հետ համագործակցող աֆղանուհիներին աշխատանքի չներկայանալ, այլապես նրանք կախաղան կհանվեն: AP գործակալությունը հայտնեց, որ 10 աֆղանուհի կիրակի օրը աշխատանքի դուրս չեկավ եւ այդ կանայք այսօր էլ չեն ծրագրում աշխատանքի գնալ: Կարմիր խաչի ներկայացուցիչները համարում են, որ այդ կարգադրությունն արվել է բայիբ գործիչների եւ ոչ թե կառավարության կողմից: Այդուհանդերձ կանայք որոշել են այլեւս ժամանակ աշխատանքի չներկայանալ, քանի դեռ այդ հարցը չի լուծվել: Իսկ մարտերն Աֆղանստանում շարունակվում են: Թալիբանի ռազմական հրամանատարությունը համարում է ուղարկել Աֆղանստանի արեւելյան հատվածներ, քանի որ ընդդիմությունն այստեղ գրանցել է որոշ հաջողություններ: Զայրացած է բերել Թալիբանի 500 մարտիկի: Ընդդիմության ուժերը 3 օր առաջ գրավել են Քաբուլի նահանգի մի շրջան եւ մահապատժի ենթարկել Թալիբանի կողմից նշանակված վարչական մի ղեկավարին: Թալիբների վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներում, որը անվանել է «Իսլամի շարժում» անվանումը, հաղորդեց, թե նրա Մոհամմեդ Օմարը խոստացել է, որ չնայած նախագահ Ռաբբանին եւ զենքով Դոստումին հակառակորդ ուժերի կողմից ցուցաբերվող ուժեղ դիմադրությամբ, Թալիբանը կանի ամեն ինչ երկրի հյուսիսային մասը գրավելու համար: Թալիբները երդվել են ջախջախել ընդդիմությունը եւ երկրում հաստատել խիստ մահմեդական կարգեր: Քաբուլի հյուսիսում նույնպես շարունակվում են մարտերը թալիբների եւ մայրաքաղաքը ետ գրավել ցանկացող հակառակորդի դաշինքի միջեւ:

Արեւելյան Զաիրում ավելի մեկ միլիոն մարդ է դարձել փախստական

4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ֆրանսիան այսօր դիմեց ԱՄՆ-ին, եվրոպային, Կանադային եւ Աֆրիկային՝ Արեւելյան Զաիրում անվտանգությունը վերականգնելու նպատակով հրատապ բանակցություններ սկսելու կոչով: Այս երկրում արդեն ավելի քան մեկ միլիոն փախստական լքել է տները՝ խույս տալով այստեղ սկսված ուժեղ մարտերից: Ֆրանսիայի արտգործնախարար Էրվե դը Շարեթը կոչ արեց հաստատել միջազգային ժամանակավոր ընկերակցություն, որը թույլ կտար փախստականներին վերադառնալ իրենց տները: Ֆրանսիան այժմ սպասում է, թե այս հարցին ի՞նչ պատասխան կտան մյուս երկրները: Ավելի քան 1 միլիոն փախստական, հիմնականում Ռուանդայի հութու ցեղի անդամներ հայտնվել են Զաիրի ուժերի եւ թութսի ապստամբ ցեղի միջեւ ընթացող բախումների կիզակետում: Զաիրի թութսի ցեղին աջակցություն են ցույց տալիս Ռուանդայի կառավարական ուժերը, որոնք կազմված են թութսի ցեղի անդամներից: Թութսիներն անխնա ոչնչացնում են հութուներին: Ճգնաժամը հարթելու նպատակով ՄԱԿ-ին դիմեց Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Կոլը՝ կոչ անելով անցկացնել հատուկ հանդիպում: Մարդու իրավունքների պաշտպանության խումբն այսօր կոչ արեց հաստատել զենքերի բեռնարգելք Զաիրի, Ռուանդայի եւ Բուրունդիի նկատմամբ, որի թութսիները նույնպես մասնակցում են այդ կռիվներին:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հարավային Կորեա. Ձերբակալվել է նախկին ռազմական նախարարը

Հարավային Կորեայի նախկին պաշտպանության նախարար Լի Յանգ Հոն ձերբակալվել է սկանդալային բացահայտումների հետեւանքով, հաղորդում է «Նյուզուիք» շաբաթաթերթն իր նոյեմբերի 4-ի համարում: Լիին, որին անցյալ շաբաթ պաշտոնանկ են արել, կաշառակերության եւ ռազմական ուղղաթիռներ գնելու կառավարական գաղտնի համաձայնությունը բացահայտելու մեղադրանքներ են ներկայացված: Համաձայն հարավկորեացի մի ավագ մեղադրողի Լին ընդունել է, որ ինքը «Դաեւու» ծանր արդյունաբերական ձեռնարկության կողմից զինամթերքի առեւտրով զբաղվող մի անձնավորության միջոցով ստացել է 181 հազար դոլար, որտեղից կարգադրի վերոհիշյալ գործարքը: Այդ ձեռնարկության նախկին տնօրենը՝ Սոկ Ջինչոլը նույնպես ձերբակալվել է: Երկրի նախագահ Կիմ Յանգ Սամը, համաձայն իր ներկայացուցիչներից մեկի հաղորդումների, սկանդալային այս երեւույթը որակել է որպես «դավաճանություն ժողովրդի հանդեպ»:

Յասեր Արաֆաթը չի ուզում վերադառնալ Թունիս

Մերձավորարեւելյան հաշտության բանակցությունների լճացումից եւ Իսրայելի վարչապետ Նաթանյահուի անզիջում դիրքորոշումից հիասթափված, ՊԱԿ-ի ղեկավարներից շատերն այդ կազմակերպության նախագահ Յասեր Արաֆաթին խորհուրդ են տալիս լքել Գազան եւ վերադառնալ Թունիս: Նրանց թվում են, մասնավորապես, Աբու Էլ Աալան եւ Ֆարուկ Քադումին՝ ՊԱԿ-ի երկու «ծանր հրանոթները», որոնք վաղուց դեմ են արտահայտվում Օսլոյի համաձայնագրերին: Սակայն, Յասեր Արաֆաթը հրաժարվում է Թունիս վերադառնալուց:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԱԶԳ

ԱՐՎԵՍՏ

– Ինչի՞ց ծնվեց նման փառատոն կազմակերպելու գաղափարը:

– Այս համերգը իմ երկար տարիների ստեղծագործական կյանքի կատարումների արդյունքն է: Դեռևս այս փառատոնը ես ենթադրել էի ուսանողական տարիներից յուրաքանչյուր համերգով, և յուրով, փորձով: Թավջութակի մենահամերգի համար ունեմ դրսևորված ավելի քան 70 ստեղծագործություն: Այս մեջ շատ է կատարվում մենանվագությունը, և այստեղ առաջնայինն է ոչ կատարողի մտահղացումը գաղափարայնությունը, ոչ հոգեկան ապրումների խորությունն ու նրբությունը, և ոչ, իհարկե, տեխնիկական կողմը: Երաժշտությունը կենդանի, ապրող երևույթ է և առանց խորքի ներաշխարհի չի ընկալվում: Յուրաքանչյուր կատարման ժամանակ ես ինձ զգում եմ որոշ չափով ստեղծագործող, իսկ ապագայում ինձ չեմ համարել իհարկե արդեն կոմպոզիտորների յուրօրինակ ու ինքնատիպ: Թավջութակը ինձ օգնում է ոչ ոքից կախված չլինենալ: Կատարողական արվեստը և կոմպոզիցիան ամբողջականության արտահայտման իրենց ընդհանուր հնարավորություններ են տալիս:

– Ձեր սիրած կոմպոզիտորը: Ո՞ւմ ստեղծագործություններն եք կատարում, երբ փորձվում եք Ձեր հոգին:

– Իհարկե, Բախը: Բախը իմ պաշտամունքն է, նրա ստեղծագործու-

Ֆելիքս Սիմոնյան. «Մարդկության անցած ողջ ուղին կարելի է արտահայտել արվեստի միջոցով»

Աշնանային Երևանի երաժշտական գունապնակին իր թավ և խորունկ հնչերանգներով նրբահյուսվում է մի եզակի փառատոն՝ թավջութակի մենահամերգի փառատոնը, որը հինգ կիրակի բարձրարվեստ երաժշտության հետ հաճելի հանդիպումներ է խոստանում երաժշտասերներին:

Թավջութակի մենահամերգի այս եզակի փառատոնը, որ ընդգրկում է խաղիհինգ երաժշտական ստեղծագործություններ, անցկացվում է Կոմպոզիտորների և երաժշտագետների միության շանց և նվիրված է Հայաստանի Հանրապետության վաստակավոր արտիստ, դեպական մրցանակի դափնեկիր, վաստակավոր կոլեկտիվ Կոմիտասի անվան լարային քառյակի թավջութակահար, միջազգային մրցույթի դիպլոմանտ, Անդրկովկասյան մրցույթի մրցանակակիր, կոմպոզիտոր, պրոֆեսոր Ֆելիքս Սիմոնյանի համերգային գործունեության 30-ամյա հոբելյանին:

Ընտրված ծրագրի բազմազանությունը և լայն ընդգրկումը (Բախ, Շնիտկե, Խաչատրյան, Տելեման, Բրիտեն, Է. Հովհաննիսյան, Ելմալյան, Իզայի, Կոմիտաս, Մանսուրյան, Հինդեմիթ, Նարեկացի և այլն) մի փորձ է ներկայացնելու հայ երաժշտասերներին թավջութակի համար ստեղծված երեքհարյուրամյա երաժշտական ստեղծագործությունների ընտրանին: Համերգն ընթանում է պրոֆեսոր Ա. Բաղդասարյանի հրաշալի մեկնաբանմամբ: Փառատոնի երկրորդ կիրակնօրյա համերգից հետո հանդիպեցի անվանի թավջութակահարին:

նվագարանը ընտրեցի Ռոստրոպովիչի հետ Փարիզում, երբ նրա մենահամերգից հետո միասին անցկացրինք մի ամբողջ օր: Ընդգրկել եմ թե դասական, թե ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի, թե ժամանակակից կոմպոզիտորների ստեղծագործություններ:

– Թավջութակը սովորաբար ընկալվում է որպես թավ գույներով և խորունկ զգացմունքներ արտահայտող երաժշտական գործիք: Ինչպե՞ս եք դուք ընկալում այն:

– Թավջութակի համար ստեղծագործություններ գրվել են վերջին երեք դարում: 20-րդ դարը իր բարդ ու հակասական էությամբ, ողբերգականությամբ արվեստին հարուցեց դրամատիկ խնդիրներ լուծելու նպատակադրվածություն, որն իր լավագույն արտահայտությունները գտավ թավջութակի համար գրված ստեղծագործություններում: Եվ պատերազմից հետո ավելի շատ ստեղծագործություններ գրվեցին թավջութակի համար: Ինձ թվում է, որ եթե երբևէ հնարավոր լինի լսել Աստծո ձայնը, այն իր հնչողությամբ շատ նման կլինի թավջութակի ձայնին:

– Դուք ոչ միայն ճանաչված կատարող եք, այլև կոմպոզիտոր: Նոյեմբերի 22-ին տեղի է ունենալու Ձեր ստեղծագործությունների հեղինակային երեկոն: Ո՞վ է Ձեր մեջ գերակշռում՝ կոմպոզիտորը, թե՞ կատարողը:

– «Երաժշտական կատարումների ...ներ:

– Արվեստագետը և ժամանակը: Չե՞ք զգում եք, որ մեր կյանքի բուռն իրադարձությունները, թե՞ արվեստագետները միշտ ժամանակից վեր են...

– Յուրաքանչյուր արվեստագետ իր ժամանակի ծնունդ է և չի կարող անխռով ապրել դուրս երաժշտությունից, չնայած դա իմ գերագույն երազանքն է: Պարզապես արվեստագետն ապրում է գալիս մի քիչ այլ հոգու օրենքներով: Եվ կյանքի հակասություններն ուղղես խտացված ապրում արտահայտվում են նրա ստեղծագործության մեջ՝ այն դարձ-

թյունները համապարփակ են, խորը, լի դրամատիզմով, ներքին ողբերգությամբ, մարդու բարդ ու հակասական ներաշխարհի անհանգիստ ապրումներով: Իմ առաջին ելույթներն էլ դեռ ուսանողական տարիներին, ուշխոն, Մոսկվայի սյունազարդ դահլիճում 1956 թ.), Բախի ստեղծագործություններն էին:

Շատ եմ սիրում նաև մեր միջնադարյան գանձերը, տաղերն ու շարականները, փորձում եմ փոխադրել դրանք թավջութակի վրա:

– Ի՞նչ նախասիրություններ ունեք: Արվեստի ո՞ր տեսակն եք առավել հոգեհարազատ համարում երաժշտությանը:

– Շատ եմ սիրում նկարչությունը: Երբ մենակ եմ լինում, նկարում եմ գեղանկարչական վայր, անդրադառնում էի աշխարհի հետ, և սիրում էի նկարել եկեղեցիները, վանքերը, լեռները... Այդ սերը փոխանցվեց կրտսեր դստերս Լուսինեին, որը ոչ միայն մեր եւ հոգու նման դաշնակահարուհի է, այլև լավ նկարում է:

Շատ եմ սիրում հայկական ճարտարապետությունը: Հայ ժողովրդի անհնարին հանճարը արտահայտվել է ճարտարապետության մեջ: Մի ժամանակ սարսափելի էր նաև մարմնամարզությամբ: Սիրում եմ կարդալ Հոմերոս, Չեխով, Տերյան:

– Ի՞նչն եք գնահատում առավել մարդկային փոխհարաբերություններում:

– Ազնիվ հավատարմությունը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հրատարակություն է պատրաստվում «Հայ բնակչության և մշակույթի ատլաս»

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երևանի պետական համալսարանի աշխարհագրության ֆակուլտետում տպագրության է պատրաստվում «Հայ բնակչության և մշակույթի ատլաս» երկհատոր աշխատությունը:

«Ատլասի քարտեզները, ասաց գիտական ղեկավար, աշխարհագրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Լևոն Վալեսյանը, քննական առումով խմբավորվում և ընդգրկում են հայ ժողովրդի ծագումնաբանությունը և գաղթագնման բնական միջավայրը, հայկական ցեղերի և ցեղախմբերի տարածումը, հայ էթնոսի տեղաշարժերը, տեղաբաշխումը և գաղթավայրերը, հայ եկեղեցին, գիրը, դպրությունը, գրականությունը, բնակավայրերը, հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, մշակութային կենտրոնները, սփյուռքը»:

Ատլասի հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն բացատրական տեքստերը բացառիկ հնարավորություն են համաշխարհային հանրությանը առաջին անգամ քարտեզների լեզվով ներկայացնելու հայ ժողովրդի մշակույթի, պատմության և աշխարհագրության հարուստ էջերը: Առաջին հատորի 70 քարտեզներից 60-ն արդեն անցել է հեղինակային մշակման և գիտական խմբագրման փուլը: Դրությունը է տպագրության հարցը: Հայաստանում դեռևս չկա մասնագիտացված քարտեզագրական ֆաբրիկա, չկան միջոցներ:

Գիտնականները՝ բարեգործական կազմակերպություններին և գործարար մարդկանց ուշադրությունը հրավիրեց նկատելու, որ «Ատլասը» իրողություն դառնա:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նոյեմբերի 8-ին, ժամը 15-ին, Գրողների միության մեծ դահլիճում տեղի կունենա հանդիպում «Մաձառա» օրաթերթի խմբագրության, գրող Ռոբեր Հատտեճյանի (Ստամբուլ) հետ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը 55 տարեկան է

Հոբելյանի առաջին օրը՝ առաջին համերգով

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկն օրերս նշեց իր 55-ամյա տարելիցը: Հոբելյանական գալա համերգը տեղի կունենա նոյեմբերի 10-ին, Ֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճում, նվագախումբը ղեկավարելու առիթ կունենան դիրիժորներ Իսահակ Խառաջանյանը, Արամ Քաթանյանը, Ռաֆայել Մանգասարյանը, Լորիս Ճգնավորյանը, Գևորգ Մուրադյանը և Միխայել Ավետիսյանը: Համերգին կմասնակցեն ճանաչված մենակատարներ, երգչախումբը՝ խմբավար Գևորգ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ:

Հոբելյանական համերգի առնչությամբ երեկ ժուռնալիստի տանը հրավիրված կլոր սեղանի ընթացքում վերջինս անակնկալներ խոստացավ երաժշտասերներին՝ նախընտրելով չբացել փակագծերը:

Մաեստրո Ճգնավորյանը, նշելով նվագախմբի հիմնադիր Իսահակ Խառաջանյանի, Ռաֆայել Մանգասարյանի, Օհան Դուրյանի, հայ սիմֆոնիկ երաժշտության մյուս երախտավորների ծառայությունը նվագախմբի ավանդույթների ձևավորման գործում, հույս հայտնեց այսուհետև ևս շարունակել իրեն վստահված առաքելությունը՝ նվագախմբի անցած ավելի քան կեսդարյա ուղին ներկայացնելու պատիվը վերապահելով Գևորգ Ավետիսյանին:

Պարոն Ավետիսյանն սկսեց ֆիլհարմոնիկի ակունքներից՝ 1924-ին կոնսերվատորիայի ռեկտորի նախաձեռնությամբ ստեղծված մի փոքրիկ նվագախումբ, որը հետագայում մուտք գործեց օպերային թատրոն, դառնալով այն հենքը, որի վրա 1941-ին, այսօր արդեն 88 տարին բոլորած Իսահակ Խառաջանյանի գլխավորությամբ, ձևավորվեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, որ հաջորդաբար ղեկավարեցին անվանի արվեստագետներ Միխայել Մալունցյանը, Միխայիլ Տերյանը, Օհան Դուրյանը, Արտեմ Վարդանյանը, Սամվել Քարամյանը, Դավիթ Խանջյանը, Գերգիևը, Ռաֆայել Մանգասարյանը, Յակով Պատյանը և, 89-ից՝ Լորիս Ճգնավորյանը: Նվագախմբի հետ հանդես են եկել Մելիք Փաշայանը, Թավրիզյանը, Օյստրախը, Գիլելսը, Օյստրախը, Կոգանը, Տաթևիկ Սազանդարյանը, Գոհար Գասպարյանը, Միհրան Երկաթը, այլ ճանաչված անուններ: Կարճ ժամանակահատվածներ նվագախումբը ղեկավարել են նաև Վահան Այվազյանն ու Յուրի Դողոսյանը: Նվագախմբի իսկական զարթոնքը, սակայն, սկսվել է 89-ին, որից հետո, մաեստրո Ճգնավորյանի ջանքերով, ֆիլհարմոնիկը շրջեց աշխարհը՝ ԱՄՆ (2 անգամ), Գերմանիա, Ավստրիա, Հունաստան, Իտալիա, Իսպանիա, Պորտուգալիա, Շվեյցարիա, Հոլանդիա, վերջապես, այս տարվա հունվարին՝ Պակիստան, ուր 17 տարի շարունակ լռել էր դասական երաժշտությունը: Նվագախումբը լույս է ընծայել 12 լազերային սկավառակ, ձայնագրել Տերտերյանի սիմֆոնիաները, Խաչատրյանի գրեթե ողջ երգացանկը, հայկական կինոերաժշտություն:

Նվագախմբի առաջին համերգը համընկավ պատերազմի առաջին օրվան, ֆիլհարմոնիկի «սկիզբը» հիշելով ասաց Իսահակ Խառաջանյանը, ի հեճուկս բոլոր դժվարությունների, Ֆիլհարմոնիայի այգու բացօթյա լեփ-լեցուն դահլիճում՝ ոչ միայն հայ երաժիշտների, այլև Մոսկվայից, Լենինգրադից և այլ քաղաքներից հրավիրված արվեստագետների մասնակցությամբ: Այն ժամանակ համերգները տեղի էին ունենում երկուշաբթի օրերը, հաճախ ձայների սղության պատճառով հրավիրվում էին օպերային թատրոնի երաժիշտներ: «Երջանիկ եմ, որ ունենք լավ նվագախումբ, որի համերգներին, շնորհիվ երգահան, դիրիժոր, կազմակերպիչ Լորիս Ճգնավորյանի, ամառ թե ձմեռ հաճախում է մեր ժողովուրդը», ավելացրեց ալեհեր արվեստագետը: Իսկ Ռաֆայել Մանգասարյանը (նույնպես ֆիլհարմոնիկի հիմնադիրներից) գոհունակություն հայտնեց, որ իր մասնիկն է ներդրել նվագախմբի ձևավորման գործում:

Շնորհավորանքների և փոխադարձ շնորհակալությունների «արանքում» Լորիս Ճգնավորյանը հիշեց նաև ֆիլհարմոնիկի դժվարությունները՝ հիմնականում ֆինանսական միջոցների սղություն, որը բույլ չի տալիս, ինչպես առաջներում, մենակատարներ հրավիրել դրսից («փոխարենը» ժողովրդին ներկայացվում են հայ փոքրիկ երաժիշտները): Կարևորն այն է, որ տեր կանգնեցինք մեր մշակույթին: Ֆիլհարմոնիկի վերջին տարիների գործունեությունը հանրագումարի բերեց մաեստրոն:

Հանդիպման ընթացքում ցանկություն հայտնվեց որևէ գրքով համերժացնելու ֆիլհարմոնիկի անցած ուղին («քանի ուշ չէ»), ինչին, մաեստրոյի կարծիքով, պետք է մասնակցեն նաև լրագրողները:

ԱՆԱՀԻՏ ՊԱՊՅԱՆ

Հենրիկ Էդոյանի «Քայլեր և ստվերներ» ժողովածուն

Հայաստանի մշակույթի ֆոնդի նախաձեռնությամբ ժուռնալիստների տանը կազմակերպվեց հանդիպում բանաստեղծ, գրականագետ և թարգմանիչ, բանասիրության դոկտոր, պրոֆեսոր, Երևանի համալսարանի արտասահմանյան գրականության և գրականության տեսության ամբիոնի վարիչ Հենրիկ Էդոյանի հետ: Առիթը Բեյրութում 1500 օրինակ տպաքանակով և իր ձևավորմամբ լույս տեսած նոր ժողովածուն էր: Ֆոնդի նախագահ Ա. Ավագյանը անդրադառնալով հատկապես այն հարցին, որ Հ. Էդոյանը 60-ական թթ. բանաստեղծների սերնդից է: Այդ տարիներին կար ազատ մտածելու, գրելու, հոգևոր կարողությունները դրսևորելու հնարավորություն, որի շնորհիվ էլ ծնվեցին մնայուն արժեք ունեցող գրական երկեր: Բայց գրաքննադատությունը, ինչպես ռմանց, այնպես էլ Էդոյանի ստեղծագործությանը նայեց խորթ աչքով, համարեց անսովոր և հայ պոեզիայի հետ անհամատեղելի: Դա էր պատճառը, որ բանաստեղծը ստիպված նախ հանդես եկավ միութենական մամուլում, իսկ բավական ուշ Հայաստանում լույս տեսան նրա երկերի ժողովածուները՝ «Անդրադարձումներ», «Պատկեր և կեսօր», «Երկրային ժամանակ», «Այժմ և միշտ», «100 տողեր»: Էդոյանի ստեղծագործությունները հրատարակվել են նաև ռուսերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, լեհերեն և այլ լեզուներով: Դրանցում կա խոր միտք և զգացմունք, դրանք աշխարհի յուրահատուկ ընկալումներն են:

Իբրև գրականագետ նրա ներդրումը ևս նշանակալի է: Դրա վկայությունն է Չարենցի պոետիկային նվիրված ծավալուն ուսումնասիրությունը: Նրա թարգմանություններից են «Լոտոս», «Հին Արևելքի պոեզիա» գրքերը:

Հանդիպմանը խոսք առացին գրականագետներ Ա. Թոփչյանը, Ա. Հարությունյանը, Յու. Խաչատրյանը, բանաստեղծներ Հ. Բաքախյանցյանը, Ա. Ղազարյանը, դերասան Ռ. Կալենտյանը:

ՀՐԱՉՅԱ ՏԱՄՐԱԶՅԱՆ

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՄԱՐԶԱՁԵՎԵՐ

Արեւելքի մի անկյուն Երեւանում

ՀՐԱՉ ՆԱՋԱՐՅԱՆ

Վերջին տարիներին Հայաստանում մեծ տարածում են գտել արեւելյան մարտաձեւերը: Գնալով բազմապատկվում է Հեռավոր Արեւելքի ժողովուրդների յուրօրինակ մարտարվեստների եւ փիլիսոփայությունների նկատմամբ ծանոթանալ ցանկացողների բանակը: Մինչեւ վերջերս էլ, երբ նախընտրվում էին Չինաստանի եւ Կորեայի մարտաձեւերով: Հիմնականում տարածված էր ճապոնական ծագում ունեցող կարատեն: Բայց չէ՞ որ «Հին Արեւելքի մարտարվեստ» հասկացությունը շատ ավելի լայն է: Այն ձեւավորվել է մարտավարության զուտ ազգային ձեւերի հիմքի վրա: Հետագայում դրանք ներարկվել են Չինաստանից, Կորեայից, Հնդկաստանից եւ նույնիսկ «փչած» նոր գաղափարների ազդեցությունը: Ընդհանուր այս ձեւերը կատարելագործվեցին 6-րդ դարում, երբ ծագում առեց բուդդիզմի գաղափարախոսությունը: Այդտեղով, երեւան եկան չինական ուշուն, կորեական թեքվոնդոն, ճապոնական կենդոն, այկիդոն, կարատեն եւ այլն: Սրանց մի մասը զարգացնում է մարմինը, մյուսը օգնում հաղթահարել անհավասար ուժերի ծանր իրավիճակներ, կամ էլ պատրաստում կռվի մարմինն ու հոգին:

Հենց այս նպատակներով էլ վերջերս ստեղծվեց «Արեւելյան մարտարվեստների հայկական ակադեմիան», որն ի տարբերություն Լոնգ Այլենդի (ԱՄՆ) կարատեյի ակադեմիայի, Կորեայի բանակային ակադեմիայի եւ ԱՄՆ-ի այլ երկրների ինստիտուտի, ընդգրկում է միանգամից 4 մարտաձեւեր այկիդո, թաեքվոնդո, կարատե եւ ուշու: Այդ իսկ պատճառով նախատեսված բաժին...

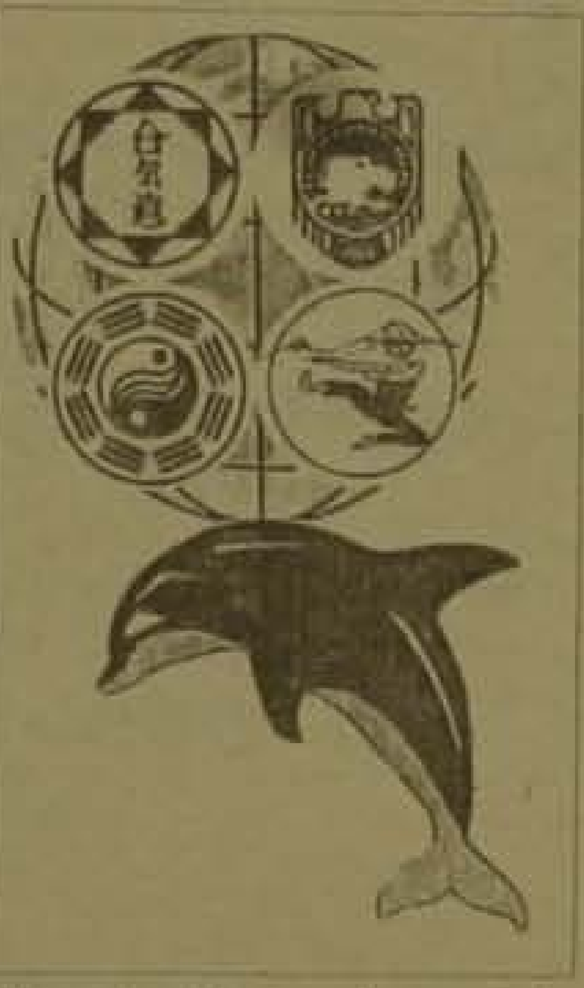

կի է ոչ միայն հանրապետությունում, այլեւ աշխարհում: Եվ ինչպես նշեց ուսումնական խորհրդի նախագահ Արթուր Արզումանյանը. «Այս ակադեմիայի նպատակն է պատրաստել ոչ միայն համապատասխան մասնագետներ, այլ առաջին հերթին, բարձր ծանրակշիռ զարգացած անձանց»: Ուսանողները արեւելյան մարտարվեստների գաղտնիքներին խորը ծանոթանալու հետ, կուսումնասիրեն արեւելյան փիլիսոփայության, հոգեբանության, բժշկության, կրոնի պատմության եւ կենսաբանության առարկաներ: Բացի դրանցից, ակադեմիայի բարձրորակ մասնագետները կդասավանդեն ըստ մասնագիտության ծրագրով նախատեսված այն առարկաները, որոնք պարտադիր են ֆիզիկական կուլտուրայի ինստիտուտի ուսանողների համար: Այս ակադեմիան առայժմ գործում է ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի հիմքի վրա: Դիմորդները բացի մարզիկ լինելու ընդունակությունից, կանցնեն նաեւ հատուկ հոգեբանական տեստ: Ուսումնառության 4 տարիների ընթացքում առաջ գա մարզիկի ձեռնարկումը կնահանջի կրթությունը ակադեմիայի ուսանողները: Ի դեպ, 3-րդ կուրսի վերջում առավել աչքի ընկած եւ համապատասխան դասընթաց անցած ուսանողներն իրենց վարպետությունը կկատարելագործեն Ճապոնիայի, Կորեայի եւ ԱՄՆ-ի ճանաչված լավագույն բուհերում: Ըստ կրթության հավասարակշռության, ապագա մասնագետները կստանան նաեւ ավարտական դիպլոմ: Իսկ ուսման ավարտից հետո շրջանավարտները կստանան համապատասխան մարտաձեւի բարձր կարգի մարզիկի որակավորում:

Հուսով եմ, որ ակադեմիայի գործունեությունը կնպաստի արեւելյան մարտարվեստների զարգացմանը հանրապետությունում եւ շատ բարձր դասակարգ ունեցող մարզիկներ կհայտնվեն այս մարտաձեւերի հայրենիքից մեր հանրապետություն եկած ֆիլմերից:

ԲԻԲԼԻԱՐԴ

Արսեն Խաչատրյանը Եվրոպայի չեմպիոն

Վարշավայում ավարտվեց փիրամիդի Եվրոպայի 13-րդ առաջնությունը, որին մասնակցեցին շուրջ 420 մարզիկներ: Ստոկհոլմում Հայաստանը ներկայացրին 5 պատանիներ, որոնց գլխավորում էր մարզիչ Վոլոդյա Խաչատրյանը: Առավել հաջող հանդես եկավ ՆԳՆ վարչության դպրոցի սանը Արսեն Խաչատրյանը (67 կգ), որը մեկնարկում նվաճեց ոսկե մեդալը: Ընդհանուր պատվիրակը այժմ տեղեկացրեց, որ դա առավելության հաստատումն էր, որի մեծ մասը հաղթեց երկրորդ մարզիկների հետ, ինչը ապահովում է նրանց ապագա առաջընթացը:

Հ. Ն.

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Առջեւում երկրորդ հանդիպումներն են

Կիրակի օրը լեփ-լեցուն էր «Գրանդ» ակումբի մարզադահլիճը: Այդ օրը կայացան բասկետբոլի Հայաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի առաջին գազանանարգերը: Նախ մրցահարթակը տրամադրվեց կանանց: Այս խաղում հանրապետության չեմպիոն Արարատի «Ավարայրը» իր կոչումն էր պաշտպանում ՖԻՄՍ-ի մարզուհիների հետ մրցակցելով: Եվ դա նրանց հաջողվեց. Չեմպիոնը 92:81 հաշվով առավելության հասավ ուսանողուհիների նկատմամբ: Տղամարդկանց ԲՊՄՍ եւ ՖԻՄՍ թիմերի հանդիպումը ավելի լարված ընթացք էր կրում: Վերջերս առաջնության օրացուցային խաղում բանակայինները հաղթել էին 100:94 հաշվով: Ուստի պատասխան հաղթանակի նպատակով խաղի դուրս եկած ուսանողները՝ լիովին վայելեցին հաղթանակի բերկրանքը՝ 93:74: Չեմպիոնների երրորդ երկրորդ հանդիպումները կկայանան այսօր:

Հ. Ն.

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Ֆորմենը վերադառնում է

Ամերիկացի համաշխարհային բռնցքամարտիկ Ջորջ Ֆորմենը կրկին հիշեցրեց իր մասին: Բռնցքամարտի միջազգային միության մրցաշարի եզրափակիչում նա միավորներով հաղթեց իր հայրենակից Քրոուֆորդ Գրիմսլիին: Այժմ Ֆորմենին, բանդարանային նման ծանրքաշային խոստանալու համար, անհրաժեշտ է հաղթել առավել ուժեղ մրցակցի:

Հ. Ն.

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆ

Հուշամրցաշարն ավարտվեց

ՀՐԱՉ ՆԱՋԱՐՅԱՆ

Հրանտ Շահինյանի անվան մարզադպրոցում ավարտվեց հայկական մարմնամարզության երախտավոր Հարություն Գարագաշյանի հուշամրցաշարը: Կանանց ծրագրով անցկացված մրցումների մասնակիցները մեծեր չափեցին տարբեր տարիքային խմբերում ըստ վարկանիշային կարգերի: Տղաների առաջին պատանեկան կարգում հաղթեց Երեւանի օլիմպիական հերթափոխի մարմնամարզության մասնագիտացված մարզադպրոցի սան Արփեր Գալոյանը: Մեծահասակների 3-րդ կարգում առաջինն էր Հրայր Սարգսյանը: Սպորտի վարպետի ծրագրով մրցումները անցկացվեցին 3 տարիքային խմբերում: 13-14 տարեկանների մեջ հաղթեց Սերգեյ Ոսկանյանը, 15-16 տարեկանների պայքարում Շահինյանի անվան մարզադպրոցի սան Պավել Սարգսյանը, իսկ 17 տարեկանից բարձր տարիքի ունեցողների մեջ առաջինն էր նույն դպրոցի պատվիրակ Նորայր Հարությունյանը:

Աղջիկների առաջին պատանեկան կարգում նա հաղթեց Շահինյանի անվան մարզադպրոցի սան Գայանե Փաշայանը: Մեծահասակների 3-րդ կարգում առաջին երկրորդ տեղերը կիսեցին տանտերեր Լիլիանա Ալեքսանյանը եւ Նելլի Եղյանը: 11-12 տարեկանների եւ 14-ից բարձր տարիք ունեցողների սպորտի վարպետի ծրագրով մրցումներում համապատասխանաբար հաղթեցին Անի Աղաբալյանը եւ Նարինե Խաչատրյանը:

Ընդհանուր առմամբ, մրցումների ընթացքում 6 պատանիներ եւ 4 աղջիկներ լրացրեցին սպորտի վարպետի նորմը:

Եվ վերջում մի փոքր մարմնամարզության հիմնախնդիրների շուրջ: Այս մարզաձեւը ժամանակին լավ ավանդույթներ է ունեցել Հայաստանում: Այսօր այն կործանման եզրին է: Մարզիկ մարզուհիները հիմնականում «եփվում են սեփական կաթսայում», ինչը չի նպաստում վարպետության աճին: Մարզաձեւը շատ օգնության կարիք է զգում, եւ այն պետք է ցույց տան բարձրորակ մասնագետները, որոնցով մի ժամանակ հպարտացել է Հայաստանը:

ՄՈՍԿՎԱ

Թենիսի նորություններ

– Ավարտվեց «Կրեմլի գավաթ» կանանց մրցաշարը: Եզրափակիչում հանդիպեցին Կոնչիտա Մարտինեսը (Իսպանիա) եւ Բարբարա Պաուլուսը (Ավստրիա): 1996 թ. «Կրեմլի գավաթի» առաջին հաղթողը դարձավ Կ. Մարտինեսը, հաջողության հասնելով 6/1, 4/6, 6/4 հաշիվներով: Մրցաշարին մասնակցում էին 21 երկրի 32 ներկայացուցիչներ:

– Կիրակի օրը տեղի ունեցան աշխարհի առաջին թենիսիստուհի Շտեֆի Գրաֆի ցուցադրական ելույթները: Ուշադրության կենտրոնում Շ. Գրաֆի եւ Մոսկվայի խաղախումբ Յուրի Լուժկովի զույգախաղն էր հայտնի թենիսիստներ Շ. Տարպիշչեւի եւ Լարիսա Նեյլանդի դեմ: Հաղթեց առաջին զույգը:

– Նույն օրն սկսվեցին 64 տղամարդ թենիսիստների ընտրական հանդիպումները: Խաղարկվում էր 4 տեղ հիմնական օրակարգի 32 ուժեղագույն մասնակիցների ցանկի մարզման նպատակով: Մեր Սարգիս Սարգսյանը երկհակամ խաղափուլերում հաղթեց Աղամովին (Ավստրալիա), ապա Ռախունին (Չառլաշեֆիլյան Հանրապետություն), եւ միայն երրորդ հանդիպման ժամանակ զիջեց ուժեղ ռուս թենիսիստ Կուլեշովին՝ 3/6, 6/2, 3/6 հաշիվներով:

Ա. ՕՀԱՆՅԱՆ,
Մոսկվա

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Ձենիթը» հրաժարվում է Պավել Սաղիրինից

Ռուսաստանի ֆուտբոլի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի վերջին տուրի «Զենիթ» (Սանկտ Պետերբուրգ)-«Սպարտակ» (Մոսկվա) հանդիպման արձագանքը բնավ էլ չի մարել մամուլում: Այս հանդիպման ելքից կախված էր ոչ միայն այն հարցի պատասխանը, «լինել թե՞ չլինել» մոսկովյան «Սպարտակին» չեմպիոնների մեջ, այլեւ «Զենիթի» մարզիչ Պավել Սաղիրինի հետագա ճակատագիրը: Հիշեցնենք, որ Սաղիրինի շնորհիվ Ռուսաստանի հյուսիսային մայրաքաղաքի թիմը կրկին վերադարձավ ուժեղագույնների խումբ, իր խաղով ստիպեց «գրանդներին» հաշվի նստել հետը:

ՖՍԱՖ-ՏՍԱՄԱ գործակալության հաղորդման համաձայն, «Զենիթ» ակումբի տնօրենների խորհուրդը որոշել է չերկարաձգել աշխատանքային պայմանագրի ժամկետը Սաղիրինի հետ: Այս որոշումը միայն դեմ փնտրելու Սանկտ Պետերբուրգի փոխնահանգապետ Վալերի Մալիշեւն էր: Ավելացնենք, որ մարզիչն արդեն մեկ անգամ հեռացել էր թիմից: Դրանից հետո Պ. Սաղիրինից երկար ժամանակ դրամանցվեց կրկին տեղ գրավելու Ռուսաստանի ֆուտբոլային բարձր խավարակարգությունում:

Հ. Ն.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Նոյեմբերի 11-ին կկայանա ՀԱՀ-ի Գործարարության եւ գործարար կառավարման ֆակուլտետի ավարտական կուրսի գործարարության դիպլոմային նախագծերի (Business Projects) հանձնում և ոճ լավագույն աշխատանքների ներկայացումն ու մրցանակաբաշխությունը:

1. «Արմենտել» համատեղ ձեռնարկություն. «Բջջային եւ վճարային հեռախոսային ցանցային համակարգերի բաշխման ուղիների ընդլայնման նախագիծ»:

Հեղինակներ՝ Մարինե Դադայան, Մարինե Գեւորգյան, Անահիտ Տեր-Մարտիրոսյան, Լուսինե Գեւորգյան

2. Էկոնոմիկայի նախարարություն. «Հայաստանի արդյունաբերության մի շարք ճյուղերի արտահանման ներուժի գնահատում»:

Հեղինակներ՝ Կարեն Գրիգորյան, Վիկտոր Ակոպյան, Գեւորգ Ղահրամանյան

3. «VOCA» կամավորների անդրօվկիանոսյան համագործակցված օգնություն. «Զարգացած լոբիկի շուկայավարման նախագիծ»:

Հեղինակներ՝ Արփար Աստրյան, Սուսաննա Ալյանյան, Զառուհի Քաջարյան, Անահիտ Քրիշչյան

Միջոցառումը կսկսվի ժամը 14-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում (Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 5-րդ հարկ): Ավարտից հետո բոլոր մասնակիցների համար կկազմակերպվի ընդունելություն:

Հրավիրում ենք բոլոր ցանկացողներին:

Ներկայացումը կընթանա անգլերեն լեզվով՝ հայերեն համաժամանակյա թարգմանությամբ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խնդրվում է բոլոր խաղաքացիներին եւ կազմակերպություններին Արմենակ Արարատի Գրիգորյանի գտնելու վայրի մասին տեղեկություններ հայտնել ոստիկանության հերթապահ ծառայությանը, դատախազությանը Ա. Սուսաֆյանին:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը
հրավիրում է

հետեւյալ համակարգչային դասընթացներին՝

Ծանոթություն DOS, Norton, Windows միջավայրերին

խումբ I	խումբ II
Նոյեմբերի 18,1996	Նոյեմբերի 19, 1996
Նոյեմբերի 21, 1996	Նոյեմբերի 22, 1996

Word 6.0 for Windows: Առաջին փուլ

խումբ I	խումբ II
Նոյեմբերի 25,1996	Նոյեմբերի 26, 1996
Նոյեմբերի 30, 1996	Նոյեմբերի 29, 1996

Word 6.0 for Windows: Երկրորդ փուլ

խումբ I	խումբ II
Դեկտեմբերի 2, 1996	Դեկտեմբերի 3, 1996
Դեկտեմբերի 5, 1996	Դեկտեմբերի 6, 1996

Excel 5.0 for Windows: Առաջին փուլ

խումբ I	խումբ II
Դեկտեմբերի 9,1996	Դեկտեմբերի 10, 1996
Դեկտեմբերի 12, 1996	Դեկտեմբերի 13, 1996

Excel 5.0 Windows: Երկրորդ փուլ

խումբ I	խումբ II
Դեկտեմբերի 16, 1996	Դեկտեմբերի 17, 1996
Դեկտեմբերի 19, 1996	Դեկտեմբերի 20, 1996

Access 2.0 for Windows: Առաջին փուլ

խումբ I	խումբ II
Դեկտեմբերի 23, 1996	Հունվարի 7, 1997
Դեկտեմբերի 24, 1996	Հունվարի 9, 1997

Access 2.0 for Windows: Երկրորդ փուլ

խումբ I	խումբ II
Հունվարի 13, 1997	Հունվարի 14, 1997
Հունվարի 16, 1997	Հունվարի 17, 1997

- Դասընթացները տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, համակարգչային լաբորատորիայում, ժամը 16:00-ից մինչեւ 20:00-ը: Դասերը կընթանան հայերեն լեզվով
- Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ նոյեմբերի 15, ՀԱՀ-ի 19 ա սենյակում:
- Յուրաքանչյուր խմբում կընդգրկվեն առաջին 15 գրանցվածները:
- Յուրաքանչյուր դասընթացի համար արժեքն է 7.560 դրամ: Այն դիմորդները, ովքեր միաժամանակ կգրանցվեն 4 եւ ավելի դասընթացներին, կվճարեն 10 տոկոս զեղչ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

խորոված-1200-1500 դր **Նախապետս** դաստիարակին

Քյաբաբ-500 դր **Նոր Սերվիսին**

556 345
571 544
ՆՈՐ ՍԵՐՎԻՍ

ԱՄԵՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 11⁰⁰-22⁰⁰

Կենտրոն «ՆՈՐ ՍԵՐՎԻՍ»

Ոգելից եւ ոչ ոգելից **խորոված** **Վարդան** **Ազգային**

ԱՄԵՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 11⁰⁰-22⁰⁰

Շողերից խմիչքներ, հյութեր **Մեղանյին**

ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ՀԱՎԵԼՅԱԼ ՎՃԱՐԻ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը
հրավիրում է

«Ծանոթություն արևմտյան գործավարության փորձին»

բեմայով դասընթացին

Դասընթացի օրերին կքննարկվեն մի քանի հիմնահարցեր, որոնք ներկա փոփոխվող միջավայրում կարող են անհատներին օգնել կառավարելու աշխատանքային վայրերում: Այն հիմք կծառայի նրանց համար, ովքեր ցանկանում են զարգացնել կառավարման իրենց ունակությունները: Խանի որ ուսարության կենտրոնում լինելու են մասնավոր և հանրային կազմակերպությունների տնօրեններին, ծրագրի ղեկավարներին, կառավարիչներին հաճախակի հանդիպող ամենօրյա գործնական խնդիրները:

Դասընթացը մասնավորապես կընդգրկի հետևյալ թեմաները.

Կառավարման արևմտյան սկզբունքներ, ամենաղյունավետ կառավարման վարեղծեր, ղեկավարում և նպատակադրում փոփոխական միջավայրում, որոշումներ կայացնելու և համաձայնություններ տալու հմտություններ, ռազմավարության և մեթոդների վերահսկողություն, աշխատողների շահագրգռում աշխատանքի նկատմամբ, ժամանակի ճիշտ օգտագործում, մարդկանց հետ հաղորդակցվելու և նրանց լսելու հմտություններ, արդյունավետ ղեկավարման տեսակներ և գործարարության բարոյագիտություն:

- Դասընթացը կվարի Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) Գործարար կառավարման բաժնի դոկտոր Մայք Քոնրադը
- Սկիզբը ս. թ. նոյեմբերի 12-ին
- Տևողությունը 5 շաբաթ
- Օրերը երեքշաբթի և ուրբաթ, ժամը 9.00-ից մինչև 11.00
- Վայրը Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) 9c լսարան
- Դասախոսությունը կընթանան անգլերեն լեզվով հայերեն թարգմանությամբ
- Գրանցումը և վճարումը տեղի կունենա ՀԱՀ-ի 19ա սենյակում, մինչև նոյեմբերի 10-ը
- Դասընթացին կարող են մասնակցել միայն առաջին 25 գրանցվածները
- Վարձը 19.000 դրամ

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Վրացական փողոցում:

ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ
25-11-87, 58-18-41

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վարձով տրվում է
ավտոտնակ Ֆիրդուսի փողոցի
հարեւանությամբ

Հեռ. 581841, 524011

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

լոռի փանդակներ՝ նախատեսված մինչեւ 5000-ի համար:
Զանգահարել 58.18.41, ժամը 14-ից հետո:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Մատչելի գներով եւ հատուկ մեթոդով ուսուցանում եմ մաթեմատիկա բոլոր տարիքի դպրոցականների հետ:
- Կատարվում են ուակյալ թարգմանություններ՝ անգլերենից լեզվից:

Զանգահարել 581841

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԿԱՄ ՓՈԽԱՆԱԿՎՈՒՄ Է

սեփականացված խանութ 120 քմ:
Հեռ՝ 53-17-73, 53-10-17

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռախոսներ՝
58-18-41, 52-30-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (ընդհ. մակ.՝ 95 քմ, բնակ. մակ.՝ 65 քմ) քարե շենքի 4-րդ հարկում, ունի վերնահարկ (45 քմ) Ընդհանուր մակ.՝ 140 քմ, Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ):

Հեռախոսներ՝ 34-25-86 տուն, 58-18-41 աշխ (ժ 13^{00}-18^{00})

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն միջանկյալ 250 քմ այգիով (մեկը՝ 5 սենյակով, կրկնակի խոհանոց, լողարան, զուգարան շեղ վերանորոգված), մյուսը՝ 80 քմ նկուղ-ավտոտնակով եւ բնակելի երկու հարկով (առանց ներքին հարդարանքի) «Ջվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ):

Զանգահարել
27-22-57 (ժամը 10^{00}-17^{00}) կամ
58-33-26 (ժամը 18^{00}-ից հետո).

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ-ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Կատարում է հրատարակչական-տպագրական զանազան արտադրանքի պատվերներ (գրքեր, թերթեր, , հանդեսներ եւ այլն).

Իրականացնում է համակարգչային մուտքագրում, էջադրում, էջերի ձեւավորում.

Իսահակյան 28, հեռ. (3742) 52-64-06, 52-85-30
Email:nt@nt.arminco.com

«ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ»

ԲԱՆԿԸ

իր հաճախորդներին, բոլոր ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց առաջարկում է

«ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ»

ԲԱՆԿԻ

անվանական չեկեր, թողարկված Նյու Յորքի Republic National Bank-ի City Bank-ի կողմից: Ձեռք բերելով դրանք, դուք ազատվում եք կանխիկ տարադրամի տեղափոխման հետ կապված բոլոր խնդիրներից:

Աշխարհի ցանկացած կետում դուք կարող եք բանկ ներկայացնելով ստանալ Ձեր չեկում նշված գումարը, որի երաշխիքն են Republic National Bank-ը եւ City Bank-ը:

«ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ»

ԲԱՆԿԸ

առաջարկում է իր ծառայությունները միջազգային հաշվարկների ասպարեզում: Մեր բրդակից բանկերի լայն ցանցի միջոցով ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք կարող են գումարներ փոխանցել աշխարհի ցանկացած երկիր եւ վճարումներ ստանալ աշխարհի ցանկացած երկրից:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նոյեմբերի 7-14-ը ՀՀ ԱՆ ոտնաբուժների, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի կենտրոնում (հանրապետական ծննդատուն) աշխատելու են Ֆրանսիացի առաջատար մանկաբարձ-գինեկոլոգներ, իրենց սարքավորումներով եւ բուժմիջոցներով կատարելով ուլտրաձայնահետազոտություններ եւ ուլտրաձայնադիտում (լապարասկոպիա) անպտղության, կոնքային հիվանդության, միոմաների, կիստաների դեմ, ինչպես նաեւ ցուցադրելով վիրահատական նորագույն մեթոդներ կեսարյան հատումների, ոչ տրավմատիկ եւ կոսմետիկ միջամտություններ հաճախակի միզարձակության դեմ:

Ցանկացողները կարող են դիմել Աջափնյակ, Մարգարյան 6 (հանրապետական ծննդատուն), հեռ. 34-18-83

K U M T E L

KS 2030 DELUX ELECTRICAL HEATER

Հզորություն	3 x 650 վտ = 1950 վտ + 5 %
Լարում	220 վ ± 10 %
Քաշը	4.8 կգ
Չափերը	575 մմ x 200 մմ x 415 մմ

GALERI MUZAFFER ֆիրմայի առաջարկում է

«ԿՈՒՄՏԵԼ»

ֆիրմայի արտադրության «ԴԵԼՅՈՒՔՍ» էլեկտրական տաքացուցիչը նաեւ կարգավորում է սենյակի խոնավությունը, իսկ օդամղիչ սիստեմը արագացնում է ջերմության հաղորդումը:

hotel asnur

Ցանկացողները կարող են օգտվել այս բարականին զեղչ գներով հյուրանոցից:

Թուրքիա, Իգդիր, Կարաբելիր փողոց
Հեռ. (0464) 217 13-62
217 20 97
Ֆաքս (0464) 217 28